

SØVAERN'S

O r i e n t e r i n g

Nr. 1 · februar 2002

Nyt fra Redaktøren

Det er rart når udviklingen i omverdenen bekræfter det man selv har fundet på. Da det nye fælles design for udgivelser i forsvaret kom ud viste det sig, at Søværnsorientering ligefrem havde været en slags »foregangsblad« i Forsvaret. Forsiden til Forsvarskommandoens blad »Værnskontakt« har nu layout efter den samme ide, som lå til grund for de første årgange af Søværnets interne blad, der blev udgivet af Søværnets Operative Kommando efter Marinestabens nedlæggelse. – To linier der skærer hinanden i øverste venstre hjørne med logoet øverst oppe i den lille firkant og så videre.

Det er en god og moderne tanke, at alle udgivelser i forsvaret skal fremstå som kommende fra samme »firma«. Derfor er dette fælles logo indsat i stedet for det hidtidige søværnsanker øverst i venstre hjørne på Søværnsorienterings forside. Vi har før benyttet årsskifter som anledning til designændringer og i år passer det særligt fint også med bladets indhold, idet boganmeldelser og artiklen om varderejsningen som minde om TERNENs tragiske forlis ved Ravns Storø i 1957, alle bringer tankerne hen på Flådens fyldige fortid. Vikinger, forskning og symboler.

Det nye forsvarets logo har jo vakt en del diskussion blandt personellet på de fleste niveauer. Nærværende redaktør finder, at logoet er godt også set fra Søværnets side. Det går i sit design meget længere tilbage i historien end ankeret i dets nuværende konfiguration, eftersom det forestiller en af de tre vikingeborge (og »Dannebrog i Estlandsfacon«), vi har som smukke ruinrester. Vinterlejre, hvor de tapre søkrigere og langfarere tilbragte tiden med at planlægge næste års »sejladser« og organisere hjemmeforsvaret mod sørøvere sydfra, slikke sårene og nyde livet. Det kan godt være min opfattelse ikke er helt historisk korrekt, men den er nok på linie med de flestes – og det er jo det et logo appellerer til.

Om anmeldelser i al almindelighed vil jeg sige, at det ikke er den side af udgivelsesvirksomheden, vi bruger mest tid på. De fleste af de bøger, vi kommer i nærheden af i den anledning, bliver jo anmeldt i næsten alle andre tidsskrifter med forsvarsstof. Men af og til – som nu denne gang – finder vi grund til at omtale udgivelser af sådanne bøger, der kan fremme selvforståelsen i Søværnet – et Søværn, som i så høj grad er ved at genoptage tidligere tiders »oversøiske« aktiviteter – og fortsætter de nordatlantiske. De, der tror, at udfordringerne er mindre nu, end de var under den Kolde Krig, er sørgeligt forkert orienteret. Søværnsorientering vil fortsat gøre sit til at fremme oplysningen om de faktiske forhold ude i den spidse ende, der hvor vandet er salt, stort og hårdtslående.

Sven Voxtorp
Redaktør

Indholdsfortegnelse

Nytårstalen	3
NIELS JUEL i DIRECT ENDEAVOUR	6
Karabinuddannelse	9
Søværnets Operative Kommando Øvelsesinformation	10
Pakis og fjerne horisonter	13
Varderejsning på Ravns Storø	14
Kongeskibet DANNEBROGs togt i 2001	17
European Seminar for Young Officers	18
Marinehjemmeværnet fejrer 50-års jubilæum i år! ...	21
Flådens ansigt	22
Søværnets Idrætslederpris 2001	23
Den gamle Radiostation	25
TACTICAL FIGHTER WEAPONRY 2001	27

SØVÆRNSORIENTERING

Udgiver: Søværnets Operative Kommando

Adresse: Søværnets Operative Kommando
Att. SVN ORT
Postboks 483 · 8100 Århus C

Redaktion:

Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Orlogskaptajn Alex Jensen
Søværnets Operative Kommando

Redaktør: Sven Voxtorp,

Telefon: 89 43 30 99 (omstilling). Mobil: 23 71 35 72

Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <lese@sovok.dk>

Distribution: Kontorfuldmægtig Brit Kristjansson.

Telefon: 89 43 30 99

Forsidebillede: Ravns Storø: Landgangshold hoistes.

Foto: 1. ESK

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af kilde. Billedmateriale dog kun efter aftale med red.

Tryk & layout: Kannike Graphic A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8.500 eksemplarer

SVNORT kan også ses på: www.sok.dk

541 Tryksag 227

Nytårstalen

Chefen for Søværnets Operative Kommando holdt denne tale ved Nytårsparolen for sit personale, men talen er lige så meget rettet til alle i Søværnet.

År 2001 var for Søværnet et år, som var præget af historiske begivenheder.

Den 3. januar blev Søværnets Taktiske Stab oprettet og 2. og 4. eskadre sammenlagt under navnet 2. Eskadre. Det er min vurdering, at vi nu er bedre rustet til at uddanne vore sejlene enheder til løsning af både nuværende og kommende opgaver, ikke mindst i internationalt regi.

Den 29. januar var det 200 år siden, at Holmens hæderstegn blev uddelt for første gang. Indstiftelsesdagen, for det der retteligt hedder "Hæderstegn for god tjeneste ved Søe-Etaten", blev fejret ved uddelingen på Søværnets Officersskole.

Den 26. februar havde Søværnets Officersskole 300 års fødselsdag, hvilket gør den til verdens ældste officersskole. I alle disse mange år har skolen undervist i en blanding af sømilitære fag og mere holdningsmæssige fagområder, og hermed skabt et væsent-

Chefen for Søværnets Operative Kommando taler

ligt fundament for de kommende ledere i vor Flåde.

Den 2. april var det 200 år siden, at Slaget på Rheden blev udkæmpet mellem den engelske orlogsflåde og den endnu ikke tilriggede danske flåde. Det var starten på en epoke i Danmarks historie, hvor det at være dansk fik øget betydning.

Den 1. juni var det så, om end i mindre målestok set i historisk perspektiv,

Søværnets Operative Kommandos tur til at fejre 40 års jubilæum. En kommando, som i disse 40 år har gennemgået en omfattende udvikling, som ingen troede mulig i 1961.

Det er min opfattelse, at vi fik markeret og festligholdt disse begivenheder på passende vis. En ikke uvæsentlig ting, for det er nødvendigt at kende vore rødder og arv, når vi stilles over for nye og krævende opgaver i en hektisk hverdag. Dette er et af midlerne til at skabe den nødvendige sammenhæng i tingene og dermed det ønskelige overskud til at løse dem. Det er ligeledes med til sætte behovet for en fremtidig Flåde i relief, så der heller ikke i de kommende år skabes tvivl om Flådens berettigelse.

Søværnets myndighedsopgaver, herunder løsning af opgaver til gavn for samfundet er også i 2001 afviklet rutinemæssigt. Et opgavekompleks, som for Søværnets vedkommende er ressourcekrævende og udfordrende, og som i de seneste år er steget i omfang og krav.

Et godt eksempel herpå er ansvaret for den samlede statslige maritime miljøovervågning, håndhævelse og forureningsbekæmpelse. En opgave som Forsvaret fik tildelt ved starten af år

SOK personel opstillet til parol. Foto: Red.

2000. Der er siden brugt mange ressourcer på at etablere de nødvendige procedurer og optimere samarbejdet med de mange eksterne myndigheder.

2001 var året, hvor disse anstrengelser i høj grad blev synlige, og hvor vi kunne fremvise målbare resultater af vores indsats. Det var en succes og en vigtig milepæl, da det bulgarske skib SLAVIANKA blev idømt en administrativ bøde for olieforurening ud for Grenå den 26. august.

Det var også året, hvor det samlede beredskab var indsat til bekæmpelse af olieudslippet i forbindelse med kollisionen mellem BALTIC CARRIER og TERN i Kadetrenden i slutningen af marts. Det var en succes, at der efter kollisionen blev opsamlet ca. 3000 tons olieholdigt materiale ved et frugtbart samarbejde mellem nationer og myndigheder. Det er den største mængde opsamlede olie nogensinde. Også når de store oliekatastrofer ved Alaska og Frankrig medregnes.

Det er ligeledes et tegn på succes, at det samlede antal oliforureninger i danske farvande i 2001 udviser et markant fald i forhold til tidligere år.

2001 var året, hvor Søværnet for første gang sendte en samlet enhed af sted for med de øvrige værn at løse internationale opgaver på land på Balkan. MOBA har i årets løb været en del af KFOR 5 og personellet har fået meget ros for deres fleksible indstilling og professionelle løsning af opgaverne.

Søværnets øvelsesmønster er igennem året fortsat med uformindsket styrke. Af økonomiske årsager var det dog nødvendigt at aflyse årets sidste PLAYEX. Ikke desto mindre er det min vurdering, at øvelsesaktiviteten med den tilhørende evaluering er inde i en god og positiv udvikling. I den forbindelse kan jeg med glæde konstatere, at etableringen af Søværnets Taktiske Stab var en succes. Denne stab har ydet en stor indsats med at systematisere og forny øvelsesindholdet.

Undervandsbåden SÆLEN deltog i en fransk-italiensk øvelse i Middelhavet de sidste to uger af maj. Under

RAS-planlægning, træning og teamwork giver olie i tanken (NIELS JUEL foto)

øvelsen blev et nyt køleanlæg afprøvet ombord. Ligeledes blev der indhentet værdifulde erfaringer i forbindelse med længerevarende togter med vore undervandsbåde.

Søværnets største og væsentligste øvelse er DANEX. Sådan har det været gennem årene, og denne udvikling fortsætter om muligt med endnu større vægt. Øvelsen tilpasses løbende det forventede opgavekompleks for Søværnet, hvilket i år betød gennemførelse af en humanitær operation ved Sjællands Odde. Dette er en del opgaverne inden for gruppen Military Operations Other Than War (MOOTW), et område som forventes at få øget vægt i fremtiden. DANEX indeholdt også en større taktisk del, hvor såvel styrkechefer som underlagte enheder blev stillet over for i forvejen ukendte udfordringer. Form og indhold af øvelsen var en succes, som gav enhederne og deres besætninger et professionelt løft i den rigtige retning.

2001 var også året, hvor den rutinemæssige deltagelse i NATO stående styrker fortsatte og blev udbygget. PETER TORDENSKIOLD var i starten af året med STANAVFORLANT i Caribien og deltog blandt andet i den amerikansk ledede overvågning mod narkotika smuglere. I MCMFOR-NORTH deltog HAJEN og LAXEN. Uden for den planlagte deltagelse har vi i øjeblikket NIELS JUEL i STANAV-

FORLANT, hvor den for nærværende patruljerer i den østlige del af Middelhavet. Deltagelsen sker som led i NATOs bidrag til kampen mod den internationale terrorisme. Klargøringen af korvetten og den efterfølgende deltagelse i operation ACTIVE ENDEAVOUR har indtil nu været en succes, som jeg er meget tilfreds med.

Det frygtelige terrorangreb mod USA den 11. september har naturligvis præget forsvaret på mange måder. Vi har siden levet i en situation, hvor øget opmærksomhed og årvågenhed er blevet dagligdag. Her i SOK har vi fået genopfrisket det kendte behov for en smidig og fleksibel krisestab. En anden erfaring, som er generel for hele Søværnet, er manglen på bevogtningspersonel. Efter sidste forsvarsforlig er dette ansvar overflyttet til Hjemmeværnet, hvorfor en egentlig beredskabsforøgelse er nødvendig for at kunne aktivere styrken.

Sidste år fastslog jeg i nytårstalen, at personellet er vor vigtigste ressource. Derfor er det ikke en succes, at personel manglerne ved tjenestestederne har været så markante i det forløbne år. Jeg har kunnet konstatere, at besætningernes størrelse er reduceret og optimeret i en sådan grad, at der ikke længere er nogen redundans. Fravær af enkelt personer kan hurtigt betyde, at skibe må forblive i havn. Når bemanningen ved Søværnets myn-

digheder er reduceret til det minimale, føles fravær til civiluddannelse, orlov m.v. ekstra hårdt – fleksibiliteten er væk. Jeg har derfor nedsat en arbejdsgruppe ved SOK stab, som arbejder med at løse dette vigtige problem. Et lyspunkt er det dog, at den uplanlagte afgang af officerer i Søværnet er vendt til en tilgang.

2001 var også året, hvor den kommende Flåde blev mere synlig. Der blev indgået kontrakt med Lindø Skibsværft om bygning af 2 Fleksible Støtteskibe og med Hvide Sande Skibsværft om bygning af 2 bugser- og stationsfartøjer. Ligeledes er planerne omkring bygning af Standardfartøjer MK I og II ved at tage form. Kravene til BARSØ-klassens afløser er justeret, således at det nødvendige fartoverskud er vægtet og tilpasset udviklingen inden for myndighedsopgaverne. Den 17. august blev den tidligere svenske undervandsbåd NAECKEN navngivet KRONBORG af Forsvarschefen i Aalborg.

Med disse anskaffelser er vi nu godt på vej til etablering af en Flåde, der kan håndtere kravene til fremtidens flådeenheder. Men vel at mærke en Flåde, som har en balanceret kapacitet til at løse opgaver ude i verden uden at sætte muligheden for løsning af de traditionelle egentlige krigsmæssige opgaver over styr. Der mangler dog stadig to for Søværnet vigtige projekter, patruljeskibene og undervandsbådene i VIKING projektet. Begge er særdeles væsentlige elementer i den kommende Flåde.

Sammenlagt kan jeg for året 2001 konkludere, at trods personelproblemer er Søværnet inde i en positiv udvikling. Siden sidste år er det gået fremad. Om bord i Søværnets enheder er den professionelle kunnen udbygget, det internationale engagement udvidet, og de historiske bånd vartret.

Nu står vi så ved indgangen til et nyt år. Et år, som vil blive præget af en stor og omfattende aktivitet, ikke mindst øvelsesmæssigt. Det vil stille store krav til Søværnets samlede ressourcer. Men det vil også skabe mulighed for en fortsat positiv udvikling,

Korvet i Bicayan (NIELS JUEL foto)

en styrkelse af den enkeltes professionelle kunnen, og dermed i den sidste ende større jobtilfredshed hos os alle.

STRONG RESOLVE, BLUE GAME, SORBET ROYAL og DANEX er de 4 store øvelser, hvor Søværnet har en væsentlig rolle i såvel planlægningen som gennemførelsen.

Specielt øvelse DANEX har jeg store forventninger til, da det er vor indledende øvelse i såkaldt joint regi. Øvelsen har til formål at træne gennemførelse af en humanitær operation, hvilket giver de to andre værn en væsentlig rolle. Ligeledes vil forskellige aspekter ved operationer med de kommende fleksible støtteskibe blive øvet. Joint operationer er fremtiden, hvorfor vi agter at udvikle øvelsen yderligere i denne retning de kommende år. Det er vigtigt for dansk forsvar generelt, at vi kommer videre med samarbejdet mellem værnene og den fælles udnyttelse af de enkelte værns kapaciteter.

I starten af dette år har vi sagt farvel til elementer af Frømandskorpset, som er i Afghanistan for at deltage i den internationale kamp mod terrorismen. Jeg har tillid til, at korpset gennem deres alsidige og krævende uddannelse også vil kunne løse denne opgave meget tilfredsstillende. I januar vil vi derfor både have dele af Frømandskorpset og NIELS JUEL indsat i den

ne så vigtige kamp mod terrorismen. Kampen forventes at blive langvarig, hvorfor Søværnet må være klar til, om ønsket, at stille yderligere bidrag til rådighed i det kommende år.

Jeg vil gerne igen understrege, at med det nuværende aktivitetsprogram bliver det et særdeles krævende år for personalet. Det gælder såvel personale ved de sejlede enheder, som ved stabe og skoler. Der bliver hårdt brug for alle, og lidt til. Det er min forventning, at der i slutningen af året vil komme synlige og mærkbare resultater ud af arbejdsgruppens anstrengelser med at bedre bemanningen ved vor sejlede enheder. Jeg kan i den forbindelse love, at aktivitetsprogrammet næste år vil være bedre tilpasset til det til rådighed værende personel.

I det kommende år ser jeg frem til, at profilen af den nye Flåde bliver endnu mere markant og synlig for alle i Forsvaret. Trods det krævende aktivitetsprogram, må vi ikke glemme at se fremad og afsætte de nødvendige ressourcer hertil. Det kræver dog, at vi i Søværnet i udstrakt grad står sammen og hjælper hinanden med at løse opgaverne.

Med disse ord ønsker jeg alle medarbejderne i Søværnets Operative Kommando og i det øvrige Søværn et godt og lykkebringende år 2002. ■

Som følge af terrorhandlingen i USA den 11. september 2001 deltog NIELS JUEL ekstraordinært i NATO Stående Atlanterhavsstyrkes deployering i Middelhavet i knap tre måneder omkring årsskiftet 2001-2002. Flådestyrken blev indsat som led i den maritime del af bekæmpelse af den internationale terrorisme. Under togtet anløb korvetten tre kontinenter.

Tilladt at anvende våbenmagt

Før 11. september 2001 havde vel ingen i Søværnet og ej heller ombord i korvetten NIELS JUEL forestillet sig, at korvetten to måneder senere skulle forlade Korsør med kurs mod Middelhavet for at indgå i NATO Stående Atlanterhavsflåde – Standing Naval Force Atlantic (STANAVFORLANT). Efter et travlt forår og en hektisk sensommer var der planlagt et forholdsvis lavt aktivitetsniveau i resten af året. Man ville derfor kunne afvikle frihed og juleferie i vante omgivelser. Men 25. oktober besluttede Folketinget på baggrund af de tragiske begivenheder i USA, at stille korvetten NIELS JUEL til rådighed for NATO flådeoperationer i den østlige del af Middelhavet som led i indsatsen mod den internationale terrorisme.

Indsættelsen af STANAVFORLANT i den østlige del af Middelhavet blev af NATO besluttet for at øge Alliancens beredskab gennem en kontinuerlig tilstedeværelse af flådestyrker. De opgaver, som NIELS JUEL havde udsigt til at skulle løse, var overvågnings-, kontrol- og patruljeopgaver, hvorved amerikanske og britiske enheder i området kunne aflastes eller frigives til andre opgaver. Til at løse disse opgaver blev det korvetten tilladt at anvende våbenmagt i fornødent omfang. Således var NIELS JUEL af Folketinget på forhånd udrustet med et robust mandat.

NIELS JUELS gummibåd for fuld fart i Middelhavet.

Til tonerne af "I Am Sailing"

1. november ankom NIELS JUEL til Korsør efter et fire ugers ophold på Danyard Værft i Ålborg, hvor hovedmotoren rutinemæssigt var blevet udskiftet. Med datoen 12. november som fast afsejling fra Korsør og perioden 5.-9. november afsat til Work Up efter værftsperioden, var der kun begrænset tid til at klargøre skibets systemer, tage ammunition, missiler, proviant, og andre forsyninger ombord.

Regndråber eller tårer?

Den værnepligtige del af besætningen var blevet udskiftet med konstabler og de personel-mæssige huller fyldt ud, hvorfor mange nye ansigter skulle integreres. Ved en fælles ihærdig indsats af besætningen og fin service fra Flådestation Korsør lykkedes det indenfor den snævre tidsramme at klargøre korvetten til afgangstidspunktet.

Afsejlingen fra Korsør markeredes under stor bevågenhed fra pårørende og medier med en parade, hvor den daværende Forsvarsminister, Forsvarschefen, Chefen for Søværnets Opera-

tive Kommando og den daværende Chef for 2. Eskadre talte til besætningen.

Paraden forgik i silende regn, hvilket ledte besætningens tanker hen imod det foranstående varmere operationsområde og gjorde det vanskeligt at skelne eventuelle tårer fra regndråber. Til tonerne af "I Am Sailing" gled korvetten fra kaj, og efter at have modtaget en hilsen fra Søværnets Flyvetjeneste i formation »Fly-past« med tre LYNX-helikoptere stod NIELS JUEL sydover i Storebælt.

Work Up i Cadiz-bugten

Lørdag den 17. november anløb korvetten den spansk-amerikanske flådebase Rota, der ligger i nærheden af Cadiz på den sydlige del af Spaniens vestkyst. Her var NIELS JUEL ventet af den øvrige atlanterhavsflåde og nordmændene hilste os velkommen med Dannebrog.

En amerikansk domineret flådebase er altid et helt lille samfund for sig selv, hvor de militært ansatte kan bo, færdes, købe ind, spille golf, dyrke

ECT ENDEAVOUR

sport, gå på restaurant og blive behandlet på eget hospital.

Mandag morgen kom Chefen for Atlanterhavsflåden, den portugisiske flotilleadmiral Milo Gomes ombord for at hilse på chef og besætning. Herefter afgik styrken til en ti-dages Work Up i Cadiz-bugten og den vestlige del af Middelhavet.

Under denne Work Up blev der afholdt en bred vifte af øvelser som for eksempel skydninger, formationssejlad, »billedopbygning«, boarding af simulerede blokadebrydere og interne skibsovelser. Endvidere blev styrkens enheder trænet i at imødegå den asymmetriske trussel – eksempelvis små fly og hurtigtgående både – som kan være til stede i havne, på en red eller i andre kystnære farvande. Formålet med disse øvelser var naturligvis at ruste styrken til den foranstående operation "DIRECT ENDEAVOUR" i den østlige del af Middelhavet.

Tunesien – et vestligt orienteret land

NATO har i flere år været involveret i Middelhavsdialogen, som skal skabe forståelse mellem Alliancens sydlige medlemmer og de arabiske lande ved Middelhavet. Derfor var besøget i Tunesiens hovedstad, Tunis, 30. november – 3. december højt prioriteret. Ikke mindst fordi besøget – set i lyset af 11. september – havde høj politisk signalværdi som en understregning af Alliancens bestræbelser på at fastholde og udbygge samarbejdet med den arabiske verden i kampen mod den internationale terrorisme.

Besøget fandt sted under fastetiden, Ramadanen, og var derfor en udfordring for besætningerne, der naturligvis havde set frem til et par afslappende dage i land. Det viste sig heldigvis, at styrkens besætninger havde stor forståelse for landets skikke. Tunesien blev forladt med indtrykket af et vestligt orienteret land præget af velstand, men samtidig et land, hvor forskellene var større, end vi er vant til på danske breddegrader.

Patruljeområde nord for Suez

Efter Tunis splittede styrken op i to grupper for at sikre kontinuerlig tilstedeværelse i operationsområdet. Første gruppe forlagde mod Aksaz i Tyrkiet, mens anden gruppe, som NIELS JUEL tilhørte, satte kurs mod patruljeområdet nord for Suez. På vej mod patruljeområdet gennemførtes yderligere en række missionsrelevante øvelser for at tilføre enhederne den sidste skarphed inden formel overtagelse og videreførelse af missionen efter NATO Stående Middelhavsstyrke, der formelt blev afløst 7. december.

Patruljeområdet inddeltes i et antal felter. Korvettens felt var områdets sydøstligste og dermed det der lå tættest på Suezkanalens udmunding. Opgaven var at danne sig et billede af skibstrafikken til og fra dette knudepunkt, således at eventuelle afvigelser hurtigt kunne erkendes.

Det betød, at alle handelsskibe, der kom inden for feltet, skulle anråbes

og anmodes om at oplyse navn, ejer, last, lastehavn og destination. Hovedparten af skibene viste stor imødekommenhed.

Til opbygningen af det gode billede af skibstrafikken bidrog også de helikoptere, der var stationeret ombord på enhederne. Helikopterne var så at sige skibenes forlængede arme, øjne og ører.

Udfoldelsesmuligheder i feriebyerne Khania og Marmaris

NIELS JUELS gruppe gennemførte i alt tre patruljer i det østlige Middelhav. Mellem første og anden patrulje lå gruppen på den amerikanske flådebase Souda Bay, der ligger på Kretas nordside. Mellem anden og tredje patrulje besøgte flådebasen Aksaz i Tyrkiet omkring nytår. Sikkerhedsforholdene under disse havneophold var særdeles skrappe og medførte væsentlige begrænsninger i besætningernes bevægelsesfrihed. Ophold på og adgang til baserne var forbundet

Dæksarbejde

RAS – olie- og vandforsyning til søs.

med strenge restriktioner. Eksempelvis var det i Souda Bay ikke tilladt at bevæge sig til fods fra skibene til porten, men krævede transport, som skibene selv skulle tilvejebringe. Fra NIELS JUEL måtte man derfor leje biler og indgå i en pulje om leje af busser for at sikre besætningen en mulighed for at komme i land. Disse restriktioner blev dog til dels opvejet af de udfoldelsesmuligheder, der var i de nærliggende feriebyer Khania på Kreta og Marmaris i Tyrkiet.

I løbet af anden patrulje, hvorunder juleaften blev fejret til søs, skiftede korvetten patruljeområde fra Suez-området til indsejlingen til det Ægæiske Hav sydøst for Rhodos. Opgaven var her at overvåge den del af skibsfarten, der sejler mellem bl.a. Sortehavet og det østlige Middelhav. Ved afslutningen af tredje patrulje, som ligeledes foregik sydøst for Rhodos, havde NIELS JUEL anråbt i alt

200 skibe og på denne samt en række andre måder – herunder skygning af mistænkelige skibe – bidraget med

brikker til det samlede puslespil i bekæmpelsen af den internationale terrorisme.

Bådforbindelse med F212 – en hollandsk fregat.

NATO-traktatens artikel 5 (også kaldet "Musketér-eden")

Mens turen har gået vestover og senere nordover har der været tid til at reflektere over den afsluttede mission. Udsendelsen af NIELS JUEL skal ses som led i et dansk ønske om at vedkende sig forpligtigelserne i NATO-traktatens artikel 5 (også kaldet "Musketér-eden") og på solidarisk vis omsætte disse forpligtigelser til praktisk handling. Det har vist sig, at korvetten er i stand til at gøre en forskel og at indsatsen nytter.

Den 26. januar blev ringen sluttet, da korvetten atter lagde til kaj i velkendte omgivelser i Korsør med talrige pårørende som spændte og forventningsfulde tilskuere. Chefen for Søværnets Operative Kommando havde ønsket personligt at takke besætningen for veludført gerning, med måtte desværre se sig forsinket af flytrafikale problemer på Island.

I skrivende stund vides ikke præcist, hvor til eller hvornår NIELS JUEL atter skal udsendes, men korvetten er klar. NIELS JUEL

HelorAs – brændstof tankes lodret fra agterdæk

Skydeleder hold SGS 037, første hold til omskoling på karabin M/96. Foto: SGS

Karabin-uddannelse

I foråret 2002 begynder man at indføre karabin »M/96« som Søværnets nye håndvåben.

På baggrund heraf gennemførte Søværnets Grundskole med faglig assistance fra Hærens Kampscole omskoling af tre hold instruktører på karabin M/96 allerede i efteråret 2001.

Omskoling af instruktører forventes at fortsætte de næste to til tre år, indtil alle Søværnets skydeledere vil kunne forestå instruktionsskydninger med karabin M/96.

Søværnets Grundskole

Søværnets Operative Kommando Øvelsesinformation

Formålet med denne artikel er at informere Søværnets personel om forskellige områder og tiltag, der berører øvelsesvirksomheden i Flåden. Søværnets Operative Kommando vil jævnligt i kommende numre af Søværnsorientering fortsætte denne information om større øvelsesaktiviteter.

Søværnets Operative Kommandos øvelsessektion, herefter kaldet OP3, har i det daglige et meget tæt samarbejde med Søværnets Taktiske Stab, eskadrestabene og sejlene enheder. Ligeledes haves stor kontaktflade med såvel udenlandske som indenlandske kommandomyndigheder, herunder naturligvis Forsvarskommandoen, Hærens Operative Kommando og Flyvertaktisk Kommando.

OP3 deltager i mange internationale fora, hvor respektive marinere øvelsesplanlæggere mødes og koordinerer kommende års aktiviteter. Som eksempel kan nævnes;

European Fleet Programmers Meeting, (EFPM),

Standing Naval Force Atlantic Operational Planning Conference (SNFL OPC) samt

Force Level Joint Training and Exercise Conference (FJTEC).

Betydelige ressourcer til maritim tilstedeværelse

2002 bliver et skelsættende år for Søværnet, men også et meget spændende år. Grundet angrebene på USA 11. september 2001, afser Søværnets Operative Kommando således betydelige ressourcer på dansk maritim tilstedeværelse. Senest med Korvetten NIELS JUELS succesfulde togt med NATO Stående Atlanterhavslåde til Middelhavet og Frømandskorpsets deltagelse i krigen mod terrorister i Afghanistan.

Klartskibsøvelse foto: NIELS JUEL

Korvetten OLFERT FISCHERs kommende togt i Middelhavet samt den reelle mulighed for dansk tilstedeværelse også i 2003, betyder at tildelte ressourcer i 2002 er under pres. Således har Søværnets Operative Kommando i samarbejde med eskadrer og stabe taget ekstraordinære foranstaltninger i brug for at møde kravene til 2002 – ikke mindst på personelsiden.

Øvelsesmønsteret er ændret radikalt

Siden implementeringen af Søværnets Taktiske Stab har Søværnets øvelsesmønster gennemgået en radikal ændring. Flere opgaver, der før lå ved OP3, er nu overtaget af Søværnets Taktiske Stab, der kan fokusere på øvelsesplanlægning og doktrinudvikling med mere. Ved indførelsen af Søværnets Taktiske Stab, har Søværnet fået et særdeles godt redskab til sikring af Flådens såvel taktiske som operative udvikling fremover. Gennem sin instruks har Chefen for Søværnets Taktiske Stab fået ansvaret

for Søværnets samvirketræning, hvilket har betydning for, hvorledes Søværnet træner på »Task Group« niveau. Dette betyder ikke, at enheds- og typetræningen er nedprioriteret – snarere tværtimod. Enheds- og typetræningen er stadig en forudsætning for, at Søværnet kan deltage i sine globale opdrag samt, at Chefen for Søværnets Taktiske Stab kan løse sine opgaver på havet. Således vil Søværnet i 2002 og 2003 også opprioritere reaktionsstyrkeenhedernes træning. Hvor Søværnet før planlagde og gennemførte sine øvelsesaktiviteter efter det kendte mønster, opdeles året nu i to blokke (forår/efterår) med opkøring to gange årligt. Som nyt tiltag fastsættes nu en række fokuspunkter og øvelseselementer for hver øvelse, udfra hvilke deltagende enheder allokeres. Herved er der skabt et mønster, der dels sikrer fokusering på NATO træningskrav, og dels bringer bedre overensstemmelse mellem det Søværnet ønsker at træne og de ovenfra tildelte ressourcer. Senest blev

Samarbejde Flyvevåben og Søværn – S61. Foto: Jørgen Kølbe

dette blandt andet diskuteret under Søværnets Taktiske Stabs taktiske seminar afholdt i december 2001.

NATO største øvelsesaktivitet

I 2002 deltager Søværnets i 4 større øvelser, hvor Søværnets Operative Kommando, Danish Task Group (DATG) og visse eskadrer har centrale roller. 1. - 15. marts gennemføres øvelse STRONG RESOLVE 02. STRONG RESOLVE var indtil reaktionerne på terrorangrebet 11. september 2001 og de deraf følgende operationer NATO største øvelsesaktivitet. Søværnet deltagelse vil blive formet som en dansk Task Group (DATG) under kommando af Chefen for Søværnets Taktiske Stab i rollen som COM DATG. Formålet med STRONG RESOLVE er at øve NATO evne til at kunne håndtere to samtidige kriser.

Der gennemføres en fredsstøttende operation (PSO) i Polen, og en »Artikel 5 operation« i Norge (Trondheim), hvor Søværnet deltager med største-

delen af de sejlede enheder og MLOG. For at kunne transportere de store mængder af materiel fra Søværnet og Hæren, har Søværnets Operative Kommando indchartret en DFDS RO-RO færge. Søværnet stiller desuden med betydelige personelressourcer til andre stabe, der etableres blandt andet i Polen, England og ved Commander Joint Task Force (CJTF) på det amerikanske kommandoskib USS MOUNT WHITNEY.

Grundet 11. september, har flere nationer trukket deres styrker helt eller delvist væk fra STRONG RESOLVE, herunder Danmark.

Søværnet deltager dog i STRONG RESOLVE med reduktion i tilmeldte styrker, og DATG sejler fra Flådestation Korsør 23. februar 2002 og forventes hjemme igen 15. marts.

BLUE GAME – primær øvelse i kystnære operationer

I perioden 22. april til 8. maj gennemføres den årligt tilbagevendende øvelse BLUE GAME, hvor Søværnets

Operative Kommando i samarbejde med 2. Eskadre, 3. Eskadre og flådestationerne i år som de ledende planlæggere.

BLUE GAME er NATO (Nord Regionens) primære øvelse i kystnære operationer og ikke længere den velkendte øvelse for torpedobåde, MCM-enheder og flådehelikoptere. I de seneste år har både fregatter (SNFL) og undervandsbåde deltaget. I år kommer der også torpedobåde og MCM-enheder fra mange nationer, herunder FLYVEFISKEN-kl. fra 2. og 3. Eskadre samt fly, HAWK-batterier og helikoptere fra England og Danmark. Den amerikanske flåde stiller desuden med sine trænedede delfiner til sporing af miner. Søværnets Operative Kommando vil, som en del af øvelsesledelsen, deltage som Directing Staff (DISTAFF) fra operationsbun-keren i Århus.

Stor mediedækning forventes

SORBET ROYAL 02 gennemføres 21.

– 31. maj i Frederikshavnsområdet. Ved siden af STRONG RESOLVE bliver SORBET ROYAL 02 måske den vigtigste øvelse i 2002, da den forventes at få særdeles stor, international mediedækning – dette set specielt i lyset af den tragiske KURSK ulykke, som optog den ganske verden i flere uger forrige år. Øvelsen omhandler "Live" bjærgning af undervandsbåde med deltagelse af specialfartøjer fra flere nationer. Søværnet deltager med en undervandsbåd og et antal støtteenheder.

DANEX 2002 gennemføres i perioden 9. - 20. september 2002 med deltagelse af DATG, German Task Group (SEF 2002) og fregatter og MCM enheder fra Frankrig og Belgien samt amerikanske patruljefly fra Island.

Som en videreudvikling af DANEX 2001, bliver dette års DANEX særdeles spændende og den største af sin slags nogen sinde. Hovedformålet med DANEX 02 er primært at træne Søværnets Operative Kommandos "Battle Staff" som krisestyringselement, Chefen for Søværnets Taktiske Stab i rollen som styrkechef på Task Group niveau og at træne alle deltagende enheder i sømilitære discipliner.

DANEX 02 vil primært fokusere på PSO/Crisis Response Operations (CRO) og Non Combatant Evacuation (NEO) i en "Out of Area" operation i et fiktivt scenario omkring Bornholm.

Øvelsens omfang kræver deltagelse fra hele Søværnets Operative Kommandos myndighedsområde og omfatter civile som militære myndigheder på Bornholm, enheder fra Søværnet, stabe og marinedistrikter. Øvelsen planlægges af Søværnets Taktiske Stab med chefen som koordinerende styrkechef.

Konceptet fra sidste år med en forud planlagt drejebog gennemføres igen i år med Chefen for 2. Eskadre som leder af DISTAFF.

DISTAFF vil udføre sine funktioner fra hovedkvarteret på Bornholms Marinedistrikt.

Fra øvelse Baltic Circle 96 – passage under Storebæltsbroens catwalk. Foto: Jørgen Kølle

Banebrydende for egentlige værnssfælles øvelser

Der er ingen tvivl om, at DANEX 02 får meget stor bevågenhed i forsvaret. Den kan dermed være banebrydende for egentlige værnssfælles øvelser i forsvaret.

Ligeledes vil DANEX 02 være med til at danne rammerne og frembringe erfaringerne for brugen af Søværnets fremtidige fleksible støtte- og patruljeskibe.

Derfor er DANEX 02 ikke kun vigtig for enhederne i almindelighed, men også vigtig for Søværnets fremtid i særdeleshed. Chefen for Søværnets Operative Kommando ser således

frem til en spændende øvelse, hvor både antallet af enheder og scenariet vil give deltagende besætninger store udfordringer – og stort udbytte.

2002 bliver et både krævende og spændende år, der vil fordre stor indsats af alle – planlæggere som deltagere.

Ligeledes bliver år 2002 særdeles ressource tungt, hvilket ikke kan undgå at få konsekvenser for aktivitetsniveauet i 2003.

Næste udgave af Søværnets Operative Kommandos Øvelsesinformation vil blandt andet omhandle følgende emner:

Erfaringerne fra STRONG RESOLVE 02 og BLUE GAME 02. Afvikling af 2003. BALTOPS 02. CO-OPERATIVE JAGUAR 03. NORTHERN LIGHT 03. Arbejdet med AdmiralDanFleet Standing Exercise Ordre (SEO).

Stabe, eskadrer og enheder er velkomne til at komme med input som ønskes behandlet i Søværnets Operative Kommandos Øvelsesinformation. SOK OP3

BOG-ANMELDELSE

Pakis og fjerne horisonter

I kajak fra Grønland til Alaska af John Andersen

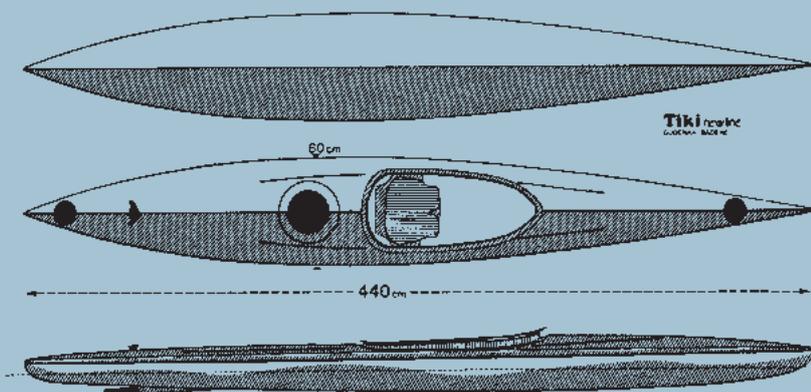
Her er en bog om hvordan man ved udvælgelse, træning, planlægning og studie af historien kan besejre den arktiske natur med så enkle midler, at man næppe vil tro det. John Andersen er en erfaren polarfarer, som er så meget inde i polarforskningens historie, at han tænker som sine store forgængere Roald Amundsen og Knud Rasmussen på vej fra Grønland til Alaska – Nordvestpassagen, som har krævet livet af så mange opdagelsesrejsende helt tilbage fra vikingetiden.

I kajak ad den rute, hvor Roald Amundsen sejlede med skibet Gøa og Knud Rasmussen kørte i hundeslæde, ja, det lyder for en uindviet som det rene galimatias. Men læs bogen selv og bliv fanget af dette »hverdagseventyr« fra en anden verden end den, vi kan opleve her nede i det varme Danmark, hvor selv sne er ved at blive en sjældenhed.

En af de meget fascinerende sider af bogen og John Andersens måde at skrive på, er den stadige sammenblanding af historiske optegnelser og facts med selve turens daglige fremskriden. Her er historiens nytte beskrevet på en helt nøgtern og praktisk måde – og næn-

Kajakken, som viste sig at være næsten perfekt

som, når andres dårlige erfaringer fremdrages og forklares. Men frem for alt er bogen en hyldest til den arktiske, uberørte natur og de mennesker, der er opvokset i den og kan værdsætte den.

Red.

Varderejsning på Ravns Storø

Inspektionskutterne forlægger mod Ravns Storø

Inspektionskutteren TERNEN afgik Nuuk (Godthåb) 24. januar 1957 for at sejle sydover mod Grønnedal. Vinden var i nordvest og af kulingstyrke. Udendørstemperaturen var minus 18 grader, hvilket betød overisning. Det blev på TERNEN besluttet at anløbe Færingehavn, der ligger ca. 3 timers sejlads syd for Nuuk, for der at vente på bedring i vejret og at banke så meget som muligt af isen af.

Inspektionskutteren AGPA afgik Nuuk den 16. oktober 2001 for at sejle sydover mod Ravns Storø. Vinden var i sydøst med melding om opkommende stormstyrke. Udendørstemperaturen var plus 6 grader.

På grund af vejrmedlingen blev det på AGPA besluttet at anløbe fjorden ved Færingehavn for at afvente vejrbedring.

Sejladsen fortsættes

25. januar 1957 genoptog TERNEN sejladsen mod Grønnedal, stadig med nordvestlig vind af kulingstyrke. Kl. 1833 samme dag modtog Grønlands Kommando signal fra TERNEN, der fortalte, at skibet var ankommet til naturhavnen ved Ravns Storø.

Det var det sidste man nogensinde hørte fra inspektionskutteren TERNEN.

AGPA afgik Færingehavn den 17. oktober 2001 efter vinden var aftaget til under 10 m/s – stadig fra en sydøstlig retning. Under disse vejrconditioner havde AGPA mulighed for at forlægge til Ravns Storø på ca. 10 timer.

AGPA ankom til Ravns Storø den 18. oktober 2001 kl 0530 lokaltid.

TERNENS forlis

26. januar 1957 forsøgte Grønlands Kommando forgæves at komme i radiokontakt med TERNEN og der blev iværksat en eftersøgning med fly. Eftersøgningen blev forhindret af det dårlige vejr i området. Først den 27. januar blev et fly, en Catalina, opsendt for at søge efter den savnede inspek-

Varde i slæng – fastholdes på rette plads

tionskutter. Eftersøgning var dog resultatløs. Samtidig med overflyvningen blev der iværksat eftersøgning på havet med inspektionskutterne SKARVEN og TEISTEN. I eftersøgningen deltog i øvrigt flere civile skibe.

På den femte eftersøgningsdag, 31. ja-

nuar, indløb telegram fra Grønlandsstyrets kutter »H. J. Rink« om fundet af TERNEN i naturhavnen ved Ravns Storø.

TERNEN lå på bunden med kun formastens top over havoverfladen. Der blev ikke set nogle overlevende og besætningen fra H. J. Rink gik i land for at finde evt. overlevende. Der blev ikke fundet nogen overlevende i land.

Ulykken er indtruffet pludselig og uventet

TERNEN lå på 12 meter vand med slagside til bagbord ca. 75 meter fra to undersøiske skær og ca. 200 meter fra kysten. Undersøgelser af skroget viste ingen tegn på lækage men viste stærk overisning på bagbord side. Roret var lagt bagbord helt over og maskinen var indstillet til $\frac{3}{4}$ kraft frem med skruen i nul. TERNENS radar var skruet op til fuld styrke.

Signalloggen på radiostationen viste, at ankomstmedlingen til Grønlands Kommando blev sendt kl. 1832. Uret på radiostationen var gået i stå kl. 1833.

Vardehonnørkommandoet

Inde i TERNEN fandt man 3 mand; 2 andre blev fundet på havbunden ca. 100 meter borte. De sidste 3 er aldrig blevet fundet.

Der var ingen tegn på, at redningsmidlerne var forsøgt udsat – alt tyder på, at ulykken er indtruffet pludselig og uventet.

Ved en senere gennemgang af ulykken blev følgende handlingsforløb sandsynliggjort:

- TERNENs sejlads fra Færingehavn skulle ikke have bevirket overisning i større omfang under de fremherskende vejrforhold. Dog skulle TERNEN gå på en nordøstlig kurs den sidste time inden ankomst til Ravns Storø, hvilket har givet overisning på TERNENs bagbord side, idet vind og sø er kommet ind tværs om bagbord. Graden af overisning burde ikke i sig selv være nok til at forårsage en kæntring uden en udefra kommende kraftig påvirkning.
- Ved fundet af TERNEN blev det observeret, at ankeret var kraftigt overiset, hvorfor det har været umuligt at bruge ankeret. Derfor menes det, at TERNEN har holdt gående i naturhavnen med langsomme farter for afventning af vejrbedring.
- Det formodes, at TERNEN på et tidspunkt har været for tæt på skærene og måske ramt et af dem. Man har så forsøgt et kraftigt bagbords drej for at undgå at slå hul i skibet. Dette bliver understøttet af rorets og maskintelegrafens visning. At to mand fra dæksbesætningen blev fundet inde i skibet understøtter yderligere antagelsen om, at ingen om bord har haft nogen fornemmelse af, at der var fare for kæntring.
- Et hårdt vindstød, et såkaldt fjeldkast, kan have været den udefra kommende kraftige påvirkning, der har forårsaget kæntringen. Kæntringen er sket så hurtigt, at ingen fra besætningen har kunnet redde sig selv.

SLæng fra VÆDDEREN. Alle fotos: VÆDDEREN/AGPA

Opsætning af mindevarde

Da AGPA ankom til Ravns Storø lå inspektionskutteren TULUGAQ allerede der, og inspektionsskibet VÆDDEREN var på vej sydfra.

Baggrunden for mødet mellem inspektionskutterne og inspektionsskibet var en planlagt rejsning af en mindevarde for forliset af TERNEN og tabet af hele dens besætning på 8 mand. Der var i flere år blevet talt om at opsætte en mindevarde ved Ravns Storø, og med anledning i Grønlands Kommandos 50 års jubilæum blev det besluttet, at tiden var moden til en sådan opsætning. Jubilæet skulle jo ikke blot markere de lykkelige, men også de ulykkelige stunder i kommandoens historie. 25. januar blev der derfor ved Grønlands Kommando afholdt en mindehøjtidelighed for de omkomne. Der blev lagt en krans og det blev endeligt besluttet at opsætte en mindevarde ved Ravns Storø.

En ideel og passende placering

AGPA blev af Grønlands Kommando anmodet om at finde et passende sted til varden og gik således primo okto-

ber 2001 i land ved Ravns Storø for at finde en ideel placering.

Valget var ikke svært, idet der er et fladt stykke klippe næsten lige ud for TERNENs forlis-position. Her kommer varden til sin fulde ret.

Grønlands Kommando besluttede, at varden skulle opsættes overværet af repræsentanter fra inspektionskutterne AGPA og TULUGAQ samt inspektionsskibet VÆDDEREN. Chefen for Grønlands Kommando skulle have forestået ceremonien, men blev forhindret af andre opgaver, hvorfor Chefen for VÆDDEREN overtog opgaven.

Datoen, 17. oktober 2001, blev valgt således, at alle tre enheder havde mulighed for at være ved Ravns Storø under hensyntagen til enhedernes øvrige opgaver.

På grund af sydøstlig storm i området blev varderejsningen dog udsat i 24 timer til den 18. oktober.

Da AGPA, TULUGAQ og VÆDDEREN var vel ankommet til Ravns Storø 18. oktober, sattes besætningsmedlemmer fra de tre enheder i land for at placere varden og gøre klar til cere-

monien. Varden var om bord i VÆDDEREN og blev fløjet ind til øen af skibets helikopter. Varden blev firet ned og placeret det rette sted hurtigt og smertefrit.

Omkring vardens betonfundament blev der placeret sten, så varden kunne falde ind som en naturlig del af landskabet.

Mindetale og nedlæggelse af krans

Umiddelbart efter frokost mødtes de førnævnte af Søværnets enheder ved den netop placerede varde. VÆDDEREN stillede et honnørkommando og chefen med sin assistent var klar til kransenedlæggelsen. AGPA og TULUGAQ stillede ligeledes med chefer og assistenter.

Honnørkommandoet blev, efter forholdene, opstillet behørigt med front mod varden.

Chefen for VÆDDEREN afholdt derefter følgende mindetale, hvori beskrivelsen af forliset indgik:

Den 25. januar 1957 om morgenen påbegyndte orlogskutteren TERNEN forlægning fra Færingehavn sydover mod Ravns Storø. Vinden var NW, styrke 6-7. Lav temperatur sammenholdt med det dårlige vejr medførte stor risiko for overisning. Samme dag kl. 1833 modtog radioen på Marinestation Grønedal meddelelse fra TERNEN, at den var ankommet til Ravns Storø.

Den næste dags morgen blev opkald fra Marinestationen ikke besvaret fra TERNEN og luftrekognoscering med en Catalina samt fartøjer blev iværksat. Dårligt vejr og is vanskeliggjorde eftersøgningen og først den 31. januar blev TERNEN fundet, liggende på bunden af Ravns Storø Havn.

Beretningen lagt i varden

En undersøgelse af orlogskutteren konkluderede, at årsagen til forliset var en kombination af overisning, med nedsat navigationsevne til følge samt kraftige manøvrer for at holde skibet fri af skærene i havnen.

TERNENs besætning på 8 mand omkom ved forliset.

Varden bag mig sættes til minde om denne tragiske begivenhed.

De omkomne var:

Kaptajnløjtnant

Erik Erling Olsen, 30 år

Søløjtnant

Bo Ibæk Jacobsen, 23 år

Telekonstabel

Bent Ferdinand Sørensen, 23 år

Maskinkonstabel

Svend Haugaard Sørensen, 24 år

Værnepligtig

Poul Andreas Pedersen, 19 år

Værnepligtig

Georg Krogh Andersen, 21 år

Værnepligtig

Arthur Andersen, 20 år

Værnepligtig

Per Jørgen Nauta Andersen, 21 år

Æret være deres minde

Chefen for VÆDDEREN nedlagde derefter en krans på vegne af Grøn-

lands Kommando, Chefen for AGPA nedlagde en krans på vegne af 1. Eskadre, hvori Flådens enheder i Nordatlanten hører hjemme.

TULUGAQ nedlagde en krans på vegne af de nuværende tre inspektionskuttere AGDLEK, AGPA og TULUGAQ. (AGDLEK kunne ikke deltage, idet den var i Danmark.)

Afslutningsvis blev der i varden indlagt en beskrivelse af forliset samt en besætningsliste.

Alle involverede var tydeligt berørt. TERNENs forlis tilbage i 1957 sætter stadig sine spor i de besætninger, der til daglig har de arktiske farvande som arbejdsplads. Vejrforholdene har ikke ændret sig og det er lige som dengang strengt nødvendigt at udvise stor respekt for elementernes rasen. Overisning er også i dag et problem og besejling af farvandene, især i vinterperioden, foregår under stor hensyntagen til vejret.

Måtte dette aldrig ske igen.

Æret være TERNEN og dens besætnings minde.

Inspektionskutteren AGPA på vegne af Grønlands Kommando og 1. Eskadre. ■

Kongeskibet DANNEBROGs togt i 2001

Kongeskibet højste kommando lige før påske, torsdag den 5. april 2001 kl. 1300 på Flådestation Frederikshavn. Kl. 1400 samme dag stod skibet ud på "forskole til søs" med sin nye besætning. I år gik sommerens togter med Hendes Majestæt Dronning Margrethe II og Hans Kongelige Højhed Prins Henrik både til øst og vest; Østersøen rundt samt tre små hjemlige havne.

24. april kl. 1200 gik Prinsen for første gang alene officielt om bord under 27 salutskud fra batteriet Sixtus. Kongeskibet DANNEBROG lå da i bøjen i Københavns Havn med sin 36 mands store, værnepligtige besætning – og for første gang i skibets 69-årige historie var to kvindelige menige med.

Samme dag kl. 1430 salutede Kronborg Slot – også for første gang – Prinsens flag med 27 skud.

Herefter fortsatte Kongeskibet "forskole til søs" ind i maj måned med blandt andet besøg i Douarnenez i Frankrig. Forskolen til søs afsluttedes før Kristi Himmelfartsdag med havariøvelse på Havariskolen i Hvims i Vendsyssel.

I begyndelsen af juni, efter pinse, blev Sandhamn udfør Stockholm anløbet, hvor Prinsen deltog i en kapsejlad.

Regentparret besøgte senere på denne del af togtet Øsel i Estland. Efterfølgende deltog Dronningen og Prinsen i det svenske kongepars sølvbryllup. Efter sølvbrylluppet fortsatte DANNEBROG med Prinsen til St. Petersborg i Rusland og anløb Ålandsøerne og Tallinn på vejen.

6. juli ankom DANNEBROG officielt til Århus, og Regentparret flyttede residensen til Marselisborg Slot.

20. juli ankom DANNEBROG til Søn-

Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsen med Jagtkaptajn og besætning (Årets besætning 1-02) (Foto: Kgl. Hoffotograf Klaus Møller)

derborg, og Dronningen tog ophold på Gråsten Slot. 25. juli besøgte Dronningen og Prinsen Augustenborg i anledning af byens 350-års byjubelæum.

Besætningen fik herefter en lille uges sommerferie fra Sønderborg.

Medio august anløb Kongeskibet Le Havre, hvor Prinsen gik ombord med henblik på at sejle til Cowes på Isle of Wight, hvor han ville deltage i arrangementerne og sejladserne i forbindelse med 150 års jubilæet for første kapsejlad om "America Cup".

Senere gik Hans Kongelige Højhed i land i Esbjerg, og DANNEBROG fortsatte forlægningen til Århus i vind og vejr, som krævede gode søben.

30. august var der officielt besøg i Ebeltoft i anledning af byens 700-års købstadsjubelæum. I Ebeltoft fik besætningen set fregatten JYLLAND,

hvilket var en stor oplevelse og et af årets højdepunkter. Besætningen fik herefter en lille uges orlov fra Århus.

14. september ankrede udfør Skovshoved Havn, hvor Regentparret besøgte Gentofte og Rødovre kommuner. I Gentofte besøgte besætningen Danmarks Akvarium, hvilket også var et af årets højdepunkter.

Den 19. september gik Regentparret officielt i land i København.

Hofgrej afleveredes ved Amaliehaven mandag 24. september, hvorefter skibet forlagde til Flådestation Frederikshavn for afrigning.

Kommandoen blev strøget onsdag den 10. oktober – 70 årsdagen for Kongeskibets stabelafløbning på Orlogsværftet i 1931 – hvorefter den værnepligtige besætning hjemsendtes.

(DANNEBROG)

European Seminar for Young Officers

Foto: PL Hasting Moilich

Vandveje – Venedig

I starten af april måned blev det tredje europæiske seminar for unge officerer afholdt i Venedig, Italien. Der var deltagelse fra Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Irland, Holland, Norge, Polen, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyrkiet, Tyskland og USA.

Forsvarets Cafeterier lære meget?

Den italienske flåde afholdt seminaret og sikrede underbringelse på den gamle flådestation i Venedig, der er et område meget lig Holmen – omend ældre og større.

Under seminaret blev en del af tiden brugt til foredrag i Istituto di Studi Militari Marittimi, noget tid brugt i officersmessen (her kan Forsvarets Cafeterier lære meget omkring brug af serveringspersonale, hvide handsker og meget andet), og den resterende tid blev brugt i de historiske omgivelser.

Efter ankomst søndag eftermiddag og den derefter følgende indkvarte-

ring blev aftenen brugt til en uformel velkomstmiddag. Dette var det første møde med Norditaliens kogekunst. Et venskab, der i løbet af ugen skulle udvikle sig til ægte kærlighed.

Venedigs tilknytning til søen

Mandag morgen, kl. 1000, efter en italiensk morgenmad (sort kaffe og croissant), startede selve seminaret med en velkomsttale af viceadmiral P. Pagnotella. Han fortalte kort om Venedigs tilknytning til søen og betydning for hele Norditalien og denne egns udvikling.

Herefter talte han om kulturforskelle, et emne som vi skulle høre meget mere om senere.

De i Europa værende kulturelle forskelligheder, påstod viceadmiralen, er nok store på land og i luften, men til søs er der ikke så stort et spænd.

Hans hovedargument for dette var vores uniformer og vores fælles fjende (eller elskerinde), havet. Alle søfolks uniformer er mørkeblå og har guldknapper, til lands og i luften kan de end ikke blive enige om hvad farve grøn er. Således sikret en fælles identitet var vi klar til at fortsætte til frokost.

Eftermiddagen blev fordrevet med at

høre Dr. Edward Burmans foredrag om stereotyper. Efter halvanden times snak kom han frem til, at vi behøver disse forestillinger omkring andre nationaliteter som en slags forsvarsmekanisme for at kunne håndtere andre kulturer. Dr. Burman har boet 22 år i Italien og er italiensk gift, men forstår stadig ikke italienerne. Efter Dr. Burman havde Dr. Luciano Bozzo et kort indlæg omkring betydningen af de kulturelle forskelle på de strategiske perspektiver i de europæiske lande. Således opmuntret var det tid til aftensmad og fri manøvre i nærområdet.

Hvad er Europa?

Efter endnu en italiensk morgenmad tirsdag morgen (for at blive i nærområdet, hvad er så forskellen på græsk og tyrkisk morgenmad? Jo, græsk morgenmad er 2 cigaretter og så en kop kaffe, tyrkisk er en kop kaffe og så 2 cigaretter) holdt KD Roberto Domini en underholdende forelæsning om forståelse af kulturelle forskelle og samarbejdet mellem de europæiske flåder. Herefter blev dagens spørgsmål rejst af en af de svenske officerer. Hvad er Europa? Dette var der en masse meninger om, men ingen klar definition. Efterfølgende er et par udpluk

afstedkommet af dette enkelte spørgsmål:

- Medlemmerne i EU plus USA og Canada. USA og Canada som følge af den store udvandring fra Europa til disse lande i det 19. århundrede.
- Europa strækker sig fra Polen i øst gennem Østersøen mod vest til Irland, fra Irland mod syd til Gibraltar og herfra øst i Middelhavet til Tyrkiet, begrænset til landene på nordsiden af Middelhavet.
- Alle nationer, der deltager i det Europæiske Melodi Grand Prix.
- En utopisk drøm.

Emner for ugens arbejde

Således opmuntret, og med en fælles uvidenhed, fortsatte dagen med gennemgang af de emner, der skulle ligge til grund for resten af ugens arbejde. Emnerne var følgende:

- European Naval Academy. Something to be done in common or through an optimisation and harmonisation of the courses carried out by each country?
- Peace Support Operations. Realities of a multicultural context. Optimisation and effectiveness of human and military relations among the protagonists.
- Europe year 2015. Perceptions, differences, tendencies and expectations from a possible future unification process of the European navies.
- Integration in naval matters. Characteristics, capabilities, difficulties, advantages and steps towards the creation of a European crew for a European vessel.

Resten af tirsdagen, hele onsdagen og torsdagen gik med syndikatarbejde omkring disse emner. Og dog ikke, der skal jo også være plads til lidt kultur.

En måde at sikre en fælles identitet er at give folk et fælles sprog. Her er et forslag.

I have a dream: To destroy the language barrier.

The dream will finally come true?

New EU Regulations

The European Commission has just announced an agreement whereby English will be the official language of the EU rather than German, which was the other possibility. As part of the negotiations, Her Majesty's government conceded that English spelling had some room for improvement and has accepted a 5-year phase-in plan that would be known as »Euro-English«.

1. In the first year, »s« will replace the soft »c«. Certainly, this will make the civil servants jump with joy. The hard »c« will be dropped in favor of the »k«. This should clear up confusion and keyboards can have one less letter.

2. There will be growing public enthusiasm in the second year when the troublesome »ph« will be replaced with the »f«. This will make words like »fotograf« 20% shorter.

3. In the third year, public acceptance of the new spelling can be expected to reach the stage where more complicated changes are possible.

Governments will encourage the removal of double letters, which have always been a deterrent to accurate spelling. Also, all will agree that the horrible mess of the silent »e« in the language is disgraceful, and it should go away.

4. By the fourth year, people will be receptive to steps such as replacing »th« with »z« and »w« with »v«. During the fifth year, the unnecessary »o« can be dropped from words containing »ou«;

En dansk søofficer på Markuspladsen

»Il Arsenale«, den gamle flådestation i Venedig.

similar changes vud of kors be aplid to ozer kombinations of leters.

5. After zi fifz yer, ve wil hav a reli sensibl riten styl. Zer wil be no mor trubls or difikultis and evrivun vil find it ezi tu understand ech ozer.

ZE DREM VIL FINALI KUM TRU!

Et andet perspektiv:

Americans: Seem to think that poverty & failure are morally suspect.

French, Italians, Spaniards, and Portuguese's: Seem to believe that wealth and success are morally suspect.

Brits, Swedish: Seem to believe that wealth, poverty, success and failure are inherited things.

Dutch and Danes: Seem to think that none of these matters is really important after several beers.

Fredag var det så tid til at præsentere det udførte arbejde. Under overværelse af den italienske flådes stabschef fremlagde hvert syndikat deres arbejde, hvorpå stabschefen holdt en pæn tale om lidt af hvert. En gennemgang af alle resultater og præsentationer vil beklageligvis være for omfattende men enkelte "guldorn" skal dog medtages.

Hippopotamus

»Higher Integration Prevents Poor Organization Promoting Opportunity To Allow Mutually Unified School

There will not be a European Navy but.....

The co-operation of European Navies will allow us to protect european interests in defined areas but with the flexibility to operate in any environment at any time.

The European Navies will be responsible for "local" interests with NATO and NATO taskforces as our big brother.

There will not be a European Navy by 2015.

The co-operation of European Navies will allow us to protect European interests anywhere at any time.

The European Navies will be responsible for joint national interests with support from NATO and NATO taskforces in times of crisis«.

Nej, det er ikke torpedobådshallen på Holmen, men dens 500 år gamle forbillede i Venedig.

En 900 år gammel kirke, hvor det hele startede.

Markuspladsen på en fredelig forårsdag i april.

Hvad fik vi så ud af det

Begge danske deltagere havde et stort udbytte af dette seminar, med opbygning af et internationalt netværk og en større forståelse af andre europæiske nationaliteters måde at tænke på. Der blev udvekslet en masse erfaring med hensyn til øvelser og "live" operationer, hvilket også er med til at sikre et fremtidigt samarbejde mellem de deltagende nationer.

De heldige, som bliver udvalgt til IV European Seminar for Young Officers, 2002, i Cook, Irland, kan se frem til en stor oplevelse, krydret med snedige spørgsmål om øget samarbejde og integration i de europæiske flåder og ønskes god vind.

PL H. Molich
og PL P. A. T. Jaszczak,
2. ESK.

Marinehjemmeværnet fejrer 50-års jubilæum i år!

Marinehjemmeværnet fejrer i år sit 50-års jubilæum. Dette markeres med en jubilæumsbog, vandrestilling og sejlads rundt til de danske havnebyer.

Historie

Marinehjemmeværnet blev oprettet i marts 1952 under ledelse af kommandør G.E. de Lichtenberg. Det Maritime Hjemmeværn, som det hed den gang, bestod af 1436 medlemmer samt 9 kuttere, 7 motorbåde og 15 rofartøjer.

Marinehjemmeværnet råder i dag over 30 fartøjer fordelt i de jyske, fynske og sjællandske havnebyer samt et på Bornholm. Fartøjernes klasse strækker sig i det daglige fra de gamle øvelsesfartøjer af kuttertypen specielt designet til Marinehjemmeværnet i 70'erne til top moderne fartøjer 800-klassen med alt nyt udstyr bygget på Søby Værftet.

Marinehjemmeværnets vigtigste opgaver er i dag: Søredning, farvandsovervågning, miljø-overvågning til søs, bevogtning af sømilitære anlæg og støtte til skibe i havn samt en række særlige opgaver. I 1999 oprettede man bevogtnings- og nærforsvarsflotiller (BONHVF). Der er 5 BONHVF i Danmark, hvor 2 af flotillerne indgår i 3000 mandsstyrken.

Marinehjemmeværnet råder i dag over 4.432 frivillige medlemmer og deltager f.eks. i ca. 100 søredningsaktioner (SAR) pr. år.

Vandrestilling

I anledningen af jubilæet har Marinehjemmeværnet en vandrestilling som bliver præsenteret for offentligheden den 15. marts 2002 – den 10. juni 2002 på Orlogsmuseet i København. Vandrestilling bliver åbnet af Hendes Majestæt Dronning Margrethe.

På udstillingen bliver der mulighed for at se billeder opdelt i tidsperioder om Marinehjemmeværnet, og der vil være gamle klenodier og udstyr fra dengang. (Brochurer omkring vandrestillingen kan rekvireres ved Informationskontoret Marinehjemmevær-

net, Århus på telefon 8625 0054 lokal 25 eller på e-mail: ikt-mhv@hvjv.dk).

Udstillingen fortsætter herefter som følger:

Nyborg Slot: 15. juni - 15. juli 2002.

Aalborg Søfarts- og Marinemuseum: 23. juni - 16. september 2002.

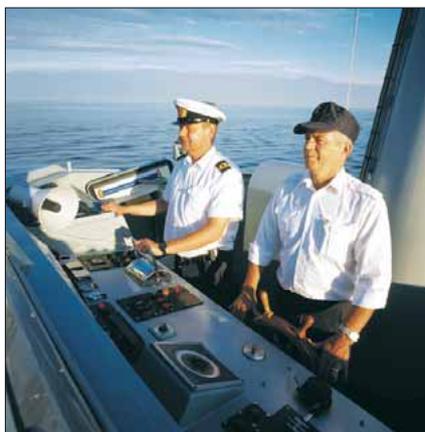
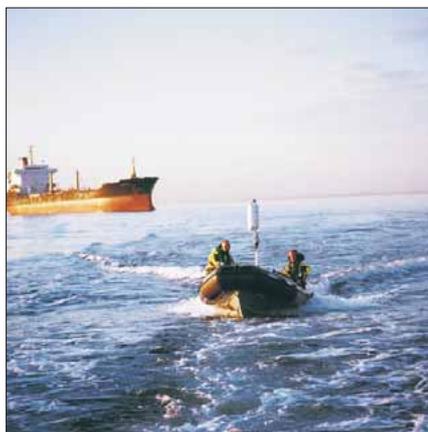
Hjemmeværnsmuseet i Frøslev: 23. september til årets udgang.

Sejlads rundt i Danmark

Jubilæumstogtet "Den blå linie" – Din hjælp til søs markerer Marinehjemmeværnet i forskellige danske havnebyer. Togtet er med marinesfartøjer af 800-klassen med det nyeste udstyr om bord. Det starter sin sejlads til maj og slutter til august 2002. Sejlplanen til togtet kan rekvireres ved Informationskontoret, Marinehjemmeværnet, Århus.

I hver havn vil de enkelte flotiller holde åbent skib arrangementer og demonstrere det nyeste redningsudstyr, brandslukningsudstyr, radarsystem og andet udstyr, som i dag befinder sig på marinesfartøjerne og gør dem til moderne indsatsfartøjer.

Til lejligheden er der fremstillet markedsføringsmateriale om "Den Blå Linie", som kan rekvireres gennem Marinehjemmeværnets Informationsafdeling i Århus. Der vil man tillige kunne bestille relevant brochuremateriale.

Sejltogtet "Den Blå Linie" skal også bidrage til at udvide samarbejdet mellem Marinehjemmeværnet og Søværnet samt de øvrige maritime parter, det være sig sejlsportsforeninger, marineforeningerne og maritime leverandører

"Vi vil gerne fortælle vore samarbejdspartnere, at Marinehjemmeværnet gør en forskel. At vi vitterlig er en hjælp til søs gennem de talrige rednings- og overvågningsaktioner, som marinerne deltager i til gavn for samfundet," understreger informationschef i Marinehjemmeværnet, Carit Enevoldsen.

Fest i Nyborg

Den 13. juli 2002 har Marinehjemmeværnet et særligt jubæumsarrangement i Nyborg.

Marinehjemmeværnet fejrer sit 50-års jubilæum i Nyborg i uge 28 2002 med kulmination den 13. juli 2002. Marinehjemmeværnet vil i den anled-

ning markere sig forskellige steder i byen.

Programmet herfor:

Torsdag d. 11. juli: kl. 1700 Fartøjer ankommer i Vesterhavn.

Fredag d. 12. juli: Forskellige aktiviteter i byen.

Lørdag d. 13. juli: kl. 0750 Morgenmønstring på Vesterhavnen.

kl. 0800 Flaghejsning på fartøjerne.

kl. 0830 Formationssejlad på Nyborg fjord.

kl. 0930 Anduvning af Dannebrog på Nyborg fjord.

kl. 0945 Musik på Vesterhavnen.

kl. 1000 Alle fartøjer ankommer til Vesterhavnen.

kl. 1030 Søværnets Tamburkorps ankommer til Slotspladsen.

kl. 1045 Paraden formeres på Vesterhavnen.

kl. 1100 Paraden afmarcherer fra Vesterhavnen til

Slotspladsen.

kl. 1145 Paraden ankommer til slotspladsen og inspiceres af Hans Kongelig Højhed Kronprins Frederik.

kl. 1345 Formering af fanekommando på Vesterhavnen.

kl. 1355 Fanekommando ankommer til Nyborg Kirke.

kl. 1415 Gudstjeneste i Nyborg Kirke v/Marinehjemmeværnets præst.

kl. 1430 Åben skib, musik og udstilling på Vesterhavnen (se separat program).

Marinehjemmeværnet har sin vandreudstilling på Nyborg Slot i samme periode.

Alle er velkomne.

Kontaktperson i forbindelse med arrangementet er Informationschef for Marinehjemmeværnet Carit Enevoldsen, mobil 40 30 61 28. MHV

BOG-ANMELDELSE

Flådens ansigt

Gallionsfigurer fra Den Danske Marine

Jens Riise Kristensen
Skib Forlag

En af de mange gode tegninger i bogen.

Flådens Ansigt

Gallionsfigurer fra Den Danske Marine

Det er længe siden jeg har set en så smukt illustreret bog om gamle symboler og museumsgenstande. Forfatteren til bogen om Flådens gallionsfigurer og ornamenten har selv været rundt at opstøve alle tilgængelige, originale gallionsfigurer og tegnet dem med nænsom og præcis hånd. Tegningerne er hovedpillerne i bogen, smukt suppleret med gamle tegninger og fotografier af relaterede skibe, personer og regalier. Teksten gennemgår baggrund, operativt miljø og nuværende placering og stand.

Verden regeres af billeder og symboler. Vi opflaskes med tegneserier og ditto film, computerspil med fantasigrafik og symboler galore. Selv Forsvaretskommandoen giver os ny grafik, så mon ikke det er godt for os søfolk at gå tilbage til rødderne for at bevare vor plads i symbolverdenen – for at få et godt afsæt når nyt skal skabes og gammelt vedligeholdes. Jeg tror det – og gennem denne bog er det tillige historisk medrivende og smukt.

Bogen er udgivet på Skib Forlag og har 111 gennemillustrerede sider. 5771 Stenstrup, Telefon 62263358, E-mail skib@post.tele.dk, med hjemmeside: www.skibforlag.dk

Kongechalup

Søværnets Idrætslederpris 2001

Chefen for Søværnets Operative Kommando lykønsker prisdageren. Foto: MAS KBH

30. januar 2002 kunne Chefen for Søværnets Operative Kommando overrække Søværnets Idrætslederpris til seniorsergent Karsten Theis Pittersen, Søværnets Tekniskole.

Prisoverrækkelsen fandt sted på Søværnets Tekniskole under overværelse af kommandør Jens Helge Olsen, Chefen for Søværnets Tekniskole, kommandørkaptajn Ole Vester Pedersen næstkommanderende, dertil kommandørkaptajn P. B. Rieper, formand for Søværnets Idrætsudvalg. Ligeledes fra Tekniskolen: orlogskaptajn Georg H. Petersen, orlogskaptajn Søren Munk Madsen, marinespecialist Ole Stampe, seniorsergent K. Rasmussen, seniorsergent Karsten Pittersen, prisdager og endelig seniorsergent Karsten Rytter, initiativta-

ger samt seniorsergent Erik Madsen, der er sekretær for Søværnets Idrætsudvalg.

Som begrundelse for tildelingen fremhævede admiralen følgende:

- Karsten bestrider funktionen som idrætsbefalingsmand ved Søværnets Tekniskole, Teknisk Kursus med militærisk præcision. Herunder sørger han for at alt militært personel gennemfører den årlige træningstilstandstest i den disciplin hver enkelt måtte ønske.
- Karsten opfordrer alt personel til deltagelse i Forsvarets idrætsarrangementer i diverse idrætsgrene og sørger for tilmelding samt tilrettelæggelse af transport og forplejning.
- Karsten er altid Holmens Idrætsanlæg behjælpelig i pressede situatio-

ner, hvor undervisningen af eleverne ikke kan gennemføres med det for hånden værende personel. Her tiltræder han gerne og opretholder det høje idrætslige undervisningsniveau på Holmens Idrætsanlæg.

- Karsten er fuldt ud på linie med Søværnets Operative Kommandos idrætspolitik og derfor opfordrer og animerer han alt personel militære som civile, tykke som tynde og unge som gamle til idrætslig udfoldelse på eget niveau, ud fra devisen om at mennesket arbejder bedst og mest koncentreret når det foregår i et sundt legeme og i en krop i god fysisk form.
- Karsten udfører et stort arbejde i bestyrelsen for Søværnets Idrætsforerings Københavnsafdelings løbe- og motionsudvalg med Holmens

Prisdageren seniorsergent K. T. Pittersen

Admiralen slår pladen fast

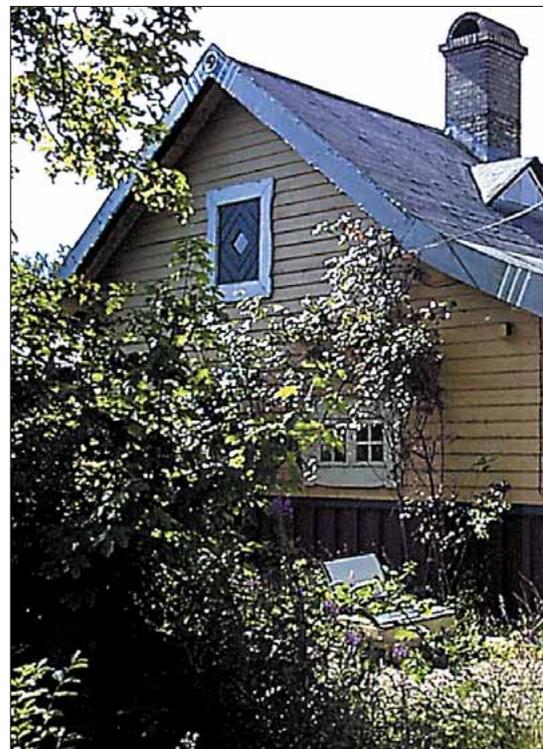
Milløb og Kastelløbet som meget planlægningstunge og ressourcekrævende opgaver, men samtidig dog også indtægtsgivende til glæde for alle udvalgets medlemmer med flere.

- Karsten tildeler løbe- og motionsudvalgets medlemmer tilskud eller fuld dækning af udgifter til diverse motionsløb, således at medlemmerne fuldt ud kan koncentrere sig om selve den fysiske udfoldelse. Dette har medført mange flotte resultater fra medlemmernes side og en god reklame for Søværnet.
- Karsten har også sørget for indkøb af beklædning til udvalgets medlemmer, således at de under reklamefremstødene tager sig ordentlig ud med Søværnets navn på brystet.
- Karsten er for nylig valgt til bestyrelsen i Søværnets Idrætsforening, København. Her er han også begyndt at sætte sit præg på det samlede arbejde i foreningen.
- Karsten er selv en meget aktiv idrætsudøver og et godt eksempel

for alle i Søværnet. Karsten har således i år gennemført Nijmegenmarchen, løbet Copenhagen Marathon på 3.16.43, løbet Berlin Marathon på 3.23.45, løbet BT halvmarathon på 1.29.16, er blevet »forsvarsmester« på Teknikskolens Old Boys hold i Cross Country og Søværnsmester på Teknikskolens hold i Floorball. Dertil har han løbet adskillige andre motionsløb og orienteringsløb.

Efter modtagelse af Søværnets Idrætslederpris (tinkrus) blev der, traditionen tro, påsat en sølvplade ved et våbenskjold. Chefen for Søværnets Operative Kommando og prismodtageren slog hver et søm i træpladen, hvilket også er en del af den hævdvundne ceremoni.

Kriterier for indstilling til Søværnets idrætslederpris kan hentes i SOK BST 465. Indstillinger skal være Søværnets Idrætsudvalg i hænde senest 1. december. ■

Holmens gamle Radiostation der ifølge planerne skulle være nedrevet, er nu reddet og flyttet til Nyholm.

Radiostationen er den eneste bevarede Radiostation fra Danmarks radiotekniske pionertid. Den opførtes i 1908 og blev udvidet i 1915 af Holmens Arkitekt Olaf Schmidt og må i dag betragtes som et værdigt monument over en periode, hvor Danmark var blandt de førende inden for udviklingen af trådløs telekommunikation. Her opfostredes flere af de personer, hvis store tekniske indsigt blandt andet fik afgørende betydning ved oprettelsen af det officielle Danmarks Radio (Statsradiofonien) i 1925. De havde også stor del i udviklingen af den danske radioindustri, der var med til at befæste Danmarks internationale ry som opfindernation. Radiostationen fungerede helt frem til 1945 og telegrafisterne herfra var

Den gamle Radiostation

Den gamle radiostation i sin oprindelige idyl. Fotos: Geert Willendrup

nok den befolkningsgruppe i Danmark, der var mest aktive i modstanden mod besættelsesmagten, men naturligt nok også nogle af de mest udsatte.

Efter nedlæggelse af Orlogsværftet og salget af de frilagte grunde og bygninger blev Flådestation Holmen til Marinestation Holmen, så nu kunne vore politikere få øjnene op for det, der skulle flyttes væk fra de områder, der skulle bebygges med boliger. Man forsøgte godt nok at frede Radiostationen i 1992, men den kunne dog ikke bevare sin nuværende beliggenhed.

Sammen med nogle venner med radio-historisk interesse startede jeg derfor »Foreningen til bevarelse af Danmarks ældste Radiostation«. Vi har nu overtaget stationen og fået tilladelse af Forsvarsministeriet til at flytte den til Nyholm, i nærheden af Mastekranen og den gamle hoved-

BMS kranen sætter den sidste del på blokvognen.

vagt på batteriet Sixtus område. En finere beliggenhed findes næppe.

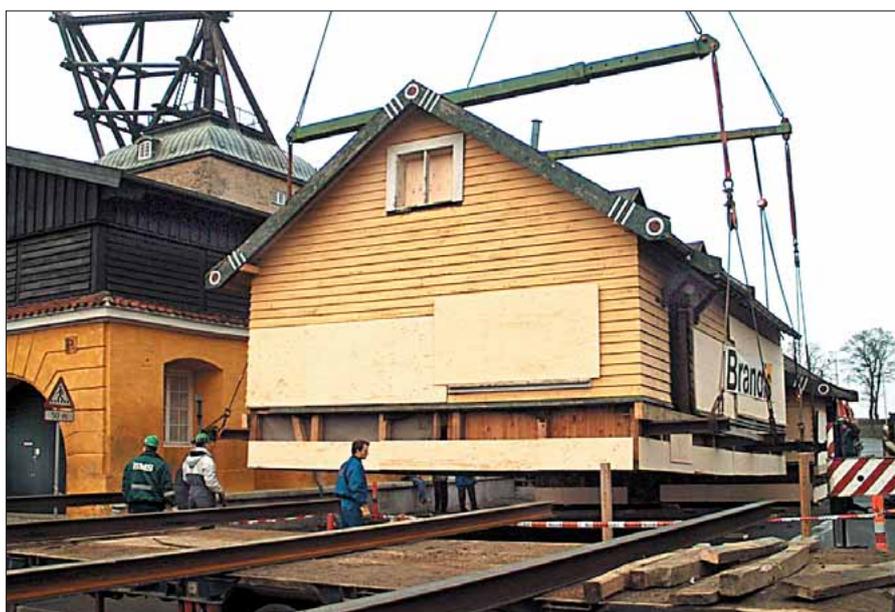
Vi har fra andelsboligforeningen »Schifters Kvarter« (det er dem, der bygger boliger på Radiostationens område på Frederiksholm), samt Forsvarskommandoen, fået hjælp til at skille huset i to dele og transportere det til Nyholm i nærheden af sin kom-

mende beliggenhed. Beløbet til et nyt fundament samt renovering og genopførelse af huset er i skrivende stund ikke skaffet, men vi arbejder hårdt på sagen.

Tilladelser skal gives af Skov- og Naturstyrelsen, hvilket også er sket mundtligt allerede. Københavns Energiforsyning skal give tilladelse efter-

Del II løftet over broen til Nyholm.

På midlertidig plads.

som bygningen skal genrejses oven på ledninger herfra, som så skal flyttes lidt. Københavns Kommune skal også give tilladelse. Alt dette arbejder Forsvarets Bygningstjeneste meget velvilligt på.

En pensioneret arkitekt med stor ekspertise på området, Egede Glahn, giver sit besyv med hvad angår bygningens tilbageførsel til den oprindelige udformning og hvilke reparationer af det tilbageværende bygningsmateriel, der er uomgængeligt nødvendige. En del midler forudses at skulle tilvejebringes.

Den helt konkrete historiske udvikling omkring radioen indføring i Flåden, såvelsom i Koffardien og landra-

diostationerne, ikke at forglemme, er et meget vidt forgrenet og spændende område – især fordi Danmark som sagt var et foregangsland i højere grad end vi er nu. Inspiration –?! I hvert tilfælde vil meget af det gamle tekniske udstyr, der er bevaret, blive geninstalleret når bygningen er genopført. Det er så meningen at indrette et museum for Søværnets og Danmarks Radiotekniske pionertid.

Formanden, Geert Willendrup, står meget gerne til rådighed med yderligere information.

Han kan kontaktes på telefon 21840488 eller 33242265.

Foreningen til bevarelse af Danmarks ældste Radiostation

Rudi Hansen har flere gange sendt artikler til os med observationer fra maritime aktiviteter i sønderjyske farvande. Denne beretning er i samme linie, men omfatter mere Flyvevåbnets aktiviteter omkring det scenario, der dannede grundlag for de taktiske dele af DANEX 2001. Beretningen er udformet som den menige deltager opfatter øvelserne – når de hører godt efter.

Som Flåden har øvelse DANEX har Flyvevåbnet også sådanne øvelser som den store årlige øvelse i Danmark TACTICAL FIGHTER WEAPONRY forkortet til TFW. Nu er der nok nogle, som vil spørge om, hvad det så er. TFW er en taktisk øvelse, som i 2001 var inspireret af virkelige hændelser, som NATO bombning af Serbiens styrker i Kosovo. Denne gang i et tænkt område med Polen/Nordtyskland til Sydnorge som geografisk data leverandør.

Polen var dog ikke et overflyvningsområde og virkede kun som neutralt område på kortet anført som POLONIEN.

Øvelsen gik ud på, at SKAGIA (Norge) og LYKONIA (det nordvestlige Jylland) var røget i totterne på hinanden. JUTLANDIA (Blå styrke), som bestod af resten af Jylland og Fyn, havde til opgave at tvinge de to stridende parter til fredsforhandlinger. Det sker ved først at tale dem til fornuft – det løber ud i sandet. JUTLANDIA gennemfører så nogle angreb mod de to lande. SKAGIA svarer med trussel om gengældelsesaktioner mod JUTLANDIA. Dette sker kort tid efter, og nu føler GERMANIEN sig også truet og tilbyder JUTLANDIA hjælp. Der er med andre ord lagt op til ballade.

CAL FIGHTER WEAPONRY 2001

Af KP Rudi Hansen

ved Flyverhjemmeværneseskadrille nr. 218 (FHE 218) ALSSUND

Øvelsen omfattede ikke kun fly fra Danmark. Norge, Tyskland og USA deltog også. I alt deltog 67 fly af forskellige typer, samt ca. 102 mindre fly som ved TFW 2000.

I 2001 faldt Flådens øvelse DANEX 2001 på samme tid som Flyvevåbnets TFW 2001.

Foruden fly og skibe deltog missil-luftværns batterier af typen DAN – HAWK fra Danmark, ROLAND fra Tyskland og AMRAAM fra Norge. Desuden havde Danmark og Tyskland det håndbårne luftværnsmissil STINGER med, og til sidst kom det mobile jord-til-luft overvågningssystem som var placeret i Bøffelbunke- ren ved Blåvandfyrtårn i nærheden af Oksbøl. Derfra var der forbindelse til Flyvestation Karup, som yderlig havde kontakt til AWACS-flyet (luftvars- lingsflyet).

I denne overvågning af luftrummet kom vi fra flyverhjemmeværnet ind i billedet, skønt hvorfor nu det, når man har alt det moderne udstyr?

Jo flyverhjemmeværnets luftmelder- ers opgave er at observere fly fra 0 m til 2000 m (6000 fod). Terrænet i Dan- mark er ujævnt med bakker og lavning- er, skove, små og store byer. Det er derfor et kæmpe stort problem for lavradarsystemet at opdage lavtgåen- de fly overalt. I Søværnet kender man problemet i mange kystområder.

På en normal solskinsdag med blå himmel vil man i Danmark (landjord) kun se 37% over 10 km i en lige linje. De sidste 63% er skjult under 200 m de sidste 6 km på grund af skov og huse med videre.

Flyverhjemmeværnets luftmelder- ers meldinger indgår til LAVAC – et lav- varslingssystem, som har forbindelse til de operative kommandoer og man- ge andre interesserede.

Øvelsen afsluttes med en skarp skyd- ning på forsvarrets skydeområde ved Oksbøl.

Optegnelser fra en FHV mand på TFW øvelse – 26. - 31. august 2001

(Rudi Hansen beretter:)

Jeg tog toget fra Sønderborg til Kol- ding søndag den 26. august 2001. Derefter gik det i flyverhjemmevær- nets egen VW-bus til Nymindede- ren ved Nørre Nebel i Vestjylland, hvortil vi ankom kl. 1745.

Kl 1900 var det tid for første briefing. Her fik vi at vide, at TFW 2001 var æn- dret meget. Det skyldes, at øvelsen var opbygget på virkelige hændelser. Så fulgte en detaljeret beskrivelse af hvilke flytyper der skulle meldes ind hvordan og i hvilke højder der gjaldt særlige instrukser.

Jeg kom ind på, om vi havde skibs- kending med. Vi havde bemærket, at Flådens øvelse DANEX 2001 havde nogle dage fælles med os. Ved visse poster kunne man forvente passage af et til flere skibe, men det var nok mest posterne med udsigt mod Ska- gerrak og Kattegat samt Anholt der fik brug for deres kendskab til orlogs- skibe.

Kort før briefingens afslutning fik vi en postfordeling til ugen ud samt nøg- len til en VW-Bus.

Den første dag – 27. august 2001 – ha- ve jeg sammen med Tonny Laursen fra FHV 213 en post med kode F 1. (FOXTROT) ca. 2 – 3 km syd for Spjald ved en privat flyveplads. Det blæste kraftigt fra vest, og vi havde svært ved at tale i telefonen, så vi opdagede ikke de to F-16, som kom i lav højde fra Nord – ikke før den ene kom lige over os i cirka 100 m højde. Det føltes som om hele tårnet flyttede sig. Vi fik dog afgivet vores melding, selvom vi var lidt døve og rystede. Det ene fly vippede med vingerne – det betød, at vi var observeret.

Vi var heldige, at det var danske fly og ikke norske. Kort efter kom nemlig »fjenden« lige efter to danske F 16 fra Nord.

Vi havde den første dag 7 overflyvning- er deraf 5 militære. Vi kunne nok haft flere, men øvelsen blev afbrudt kl. 1515 på grund af kraftig regn, som havde varet 1½ time på dette tids- punkt.

Dagen efter så ikke meget anderle- des ud. Det havde regnet fra midnat, men kl. 0725 da vi skulle af sted var det hørt op. Den dag skulle jeg være sammen med Chr. H. Andersen fra FHE 314 på G 2 (GOLF), som lå syd for byen Ørnholm. Vi fik hjælp af to piger på posten – det var også det ene- ste lyspunkt – vi fik den ene byge ef- ter den anden, men Flyvertaktisk Kommando ville ikke afbryde denne dag. Det gjorde man heller ikke i krigstid!

Kl. 1100 kom den første jager, en F-15 EAGLE over posten, som den eneste den formiddag. Om eftermiddagen kom en C-130 HERCULES.

29. august – Sea King med Dronningen og en UFO?

Vi stod op til en skøn morgen med sol og morgendis – det var som at få ny energi, så det blev lidt boldspil med en gammel konservesdåse før afgang til E 2 (ECCO) ved Horne (ikke Hor- ne på Fyn). Ved ankomst til E 2 var di- sen væk, og solen begyndte at overtage magten, så ved opstilling af vore ting, fik vi lidt sved på panden. Det var også første dag, vi kunne melde fly over 6000 fod. Chr. H. Andersen så det første fly – en E 3 SENTRY (AWACS) i medium level som gik nordover.

Ved ellevetiden observerede vi en SEA KING, som havde retning af Oksbøl. Vi melde den til LAVAC, som svarede tilbage: »Det er Dronningen og Prin- sen, som er på vej til Oksbøl».

UFO?

Kort efter at SEA KING helikopteren var ude af syne, kom en melding fra E 3 (ECCO), som lå syd for os, om vi kunne se den sølvfarvede skive som lå Nord for ham 400 - 500 m oppe. Det

kunne vi dog ikke. Så brød LAVAC ind og bad ham beskrive skiven. – »Den var rund og lidt tyk på midten og havde en skinnede overflade i sølv«. »Flyver den«, ville LAVAC vide, men han svarede: »Nej, den står utrolig stille – jeg kan ikke se hvad det er«. ...pause. LAVAC: »Vil du melde det som en UFO?« Pause – »JA og NEJ – jeg tror det er en vejrballon, men er ikke sikker«. »OK«, kom det fra LAVAC: »Vi melder den som UFO!« Desværre lå der ingen AWACS-fly i området på dette tidspunkt, men vi ville få en melding, hvis LAVAC fandt ud af noget.

Den sidste øvelsesdag 29. august 2001

Det blev en af de mest hektiske dage. Vi skulle være klar kl. 0845 på posten Q 2 (QUEBEC) vest for Esbjerg. Som på de andre dage, men 10 min før tid, kom to TORNADO-fly i lav højde syd for tårnet, kurs vest. Så vi fik hurtigt kaldt LAVAC op af dvale med: "Godmorgen, er I friske – vi har en melding" Og det kom fra LAVAC: "NU!" Kort derefter havde vi to F-16, som kom i lav højde fra syd henover posten. Ved titiden kom et militært fly, som ikke var i flyverhjemmeværnets flykendingsbog; og LAVAC ville have, at vi skulle melde den som ukendt, men det ville ikke. Vi havde, som øvede luftmeldere også forsvarets flykendingsbog i baglommen, ligesom vi da også har skibskendingsbogen, så vi kunne melde, at flyet var en SUPER KING AIR.

Kort efter havde vi to særmeldinger – to statslige skibe. En ABU DA ARGUS, som var på vej ud fra Esbjerg. Og cirka en halv time efter, syd for Blåvand Fyr en TMTR DA VESTKYSTEN, som gik syd over. Det var ikke de eneste særmeldinger. Kort før middag kom en M 113 PMV på vejen ca. 200m syd for posten.

På sådanne øvelser kan man også blive lidt uenig – det skede da en 747 Jumbo Jet kom henover posten. Vi havde

den lige over os på Q 2 og kunne tydelige se det var en 747 – men en anden post var uenig med os og mente at det var en DC-8. Min hjælpeobservatør fik nogle mindre diskussioner med LAVAC, som dog godkendte vores melding som en 747 Jumbo Jet.

Kl. 1200 til 1300 var det middag, men det fik vi ikke tid til på alle poster. Kl. 1215 kom anden bølge af fire norske F-16 – fjenden, som kom fra to sider. Deres mål var Oksbøl og vi på Q 2 posten kunne kun se en af bølgerne, som lå vest for os ca. 500 m fra tårnet. I medium level lå vores fly – 2 til 4 F-16 og F-15 EAGEL. Under al denne militære flyvning havde vi også civil flyvning fra og til Esbjerg flyveplads.

Kl. 1320 havde vi en KC-135 STRATOTANKER fra sydvest mod nordøst med to F 15 EAGEL, hvoraf den ene var under tankning.

Kl 1630 var øvelsen ovre. Vi havde denne dag på Q 2 (QUEBEC) 47 overflyvninger – 25 militære og 22 civile. Af de militære var 13 SUPER PUMA (NATO militær kode COUGAR)

Sidste Briefing

Ved sidste briefing startede man med at slå fast at det objekt, som blev observeret hos E 3 skulle forblive en observation som UFO.

I alt i de to uger, som TFW har varet, blev der observeret 6044 overflyvninger (uge 34: 2998 og i uge 35: 3046 overflyvninger)

Vi fik også at vide, at Flåden havde nydt godt af vores meldinger – specielt særmeldingerne fra de kystvendte luftmeldeposter. Også vores flymeldinger blev brugt i deres øvelse DAN-EX 2001.

Der indgik 12 særmeldinger, hvoraf de 7 kunne bruges ved LAVAC og tydes. Vi er kun få i flyverhjemmeværnet, der har skibsfjernkending som speciale. Mange glemmer, at man ikke bare skal melde for eksempel; MSF, som vi gør ved vores meldinger, men YAG DA MSF – kl.

Der blev observeret følgerne orlogsskibe og statslige skibe i ugerne 34 og 35:

Fem PGF	DA FLYVEFISKEN-kl. (en fra A 1 ved Blåvand Fyr)
To YAG	DA MRD-kl.
En FFHV	DA THETIS-kl.
En FSM	DA NIELS JUEL-kl. (fjernt i Kattegat)
En ABU	DA ARGUS (Q 2)
En TMTR	DA VESTKYSTEN (Q 2, 29. august 2001)
En FFHM	GE BREMEN-kl.

Skarpskydning som afslutning på TFW 2001

Som prikken over I'et ved TFW, var den afsluttende skarpskydning på skarpskydningsområdet på Kallermærsk Hede ved Oksbøl. I år kun med danske fly. Det startede med Flyvevåbenets nye våben – en laserstyret bombe. Kontrolltårnet advarede om, at man kun måtte bruge spejlreflekskamera og forsvarets laserfilterkikkert for ikke at skade sine øjne med almindelige se-igennem kameraer og kikkerter.

Bomben traf en attrap med 100% sikkerhed. Derefter kom to F 16 i lav højde. Det første fløj igennem og det andet kastede en trykbombe. Lige efter bomben var eksploderet, kom trykskyen imod os som en regnbue af varmluft – og da trykket ramte os, var det ligesom al ilten blev opslugt i ca. 2 - 3 sekunder. Vi så yderligere skydning med flyvernes General Dynamics 20 mm 6 løbede kanon samt skydning med små angrebs missiler.

Under skarpskydningen blev der også brug for brandbiler og brand PMV'er, da lynen og det tørre græs blev antændt af og til efter bombningerne i mål området. På et tidspunkt blev skydningen afbrudt fordi nogle turister havde forvildet sig ind i det afspærrede område nede på stranden selvom det var spærret med pigtråd i knapt halvanden meters højde.

Senere snakkede jeg med andenpiloten på den CAYUSE helikopter, som havde opbragt en af personerne på stranden, hvis kommentar var; at han da ikke havde set afspærringen, skønt denne som sagt var næsten halvanden meter høj. ■

Vi har modtaget en annonce fra Marinens Bibliotek, som faktisk er en gentagelse af adskillige opfordringer fra dette blads redaktion. Her er den:

Marinens Bibliotek (MAB) kunne i år 2060 få stillet følgende spørgsmål:

»HVORDAN HAVDE DE DET I SØVÆRNET I DET FORRIGE ÅRHUNDREDE?«

Hvis hovedparten af alle amatørbilleder, småfilm eller video optagelser om Søværnet bliver destrueret, hvem skal så til den tid kunne svare på spørgsmålet? Giver din familie dig lov, kan du hjælpe med til at give svar på spørgsmålet ved at sende billeder, 8 mm eller super 8 småfilm eller videoptagelse (alle helst med dato og hvem hvad hvor) fra din tid i Søværnet til:

MARINENS BIBLIOTEK
Henrik Gerners Plads
1439 København K

i stedet for at kassere eller destruere disse herlige minder. Marinens Bibliotek kan give en eventuel ønsket diskretion, og materialet vil blive registreret af Marinens Bibliotek eller Søværnets Filmudvalg og herefter indgå i bibliotekets billede- og filmsamling, hvor ældste billede er fra år 1865 og ældste film fra år 1900. Uanset hvornår optagelserne har fundet sted, er der altid plads til dine billeder, film og videoer på Marinens Bibliotek.

Ønsker du at beholde billederne, filmene eller videoerne, vil Marinens Bibliotek gerne låne det ovennævnte materiale for kopiering. Hvis du har spørgsmål, kan du kontakte orlogskaptajn Hans Eggert Sørensen på telefon +45 32 54 73 82 eller sende ham en E-mail på adressen info@mab.dk

Nu talen er om billeder har vi en tilståelse at gøre her fra redaktionen. I gennem mange år har det været nærmest umuligt at få ordnet alle de billeder, vi har modtaget fra mange indsendere. Ingen er imidlertid gået

tabt, og den store oprydning er nu nået så langt, at et egentligt, professionelt billedarkiv er oprettet – noget, der har været vores ønske de sidste ti år. Men først da Søværnets Materielkommando kom igen med ideen, som jo er ført ud i livet i for eksempel Sverige, kom der fart over feltet – endda fællesværns – med Flyvevåbnets fotografer som de professionelle rådgivere og demonstranter. I Søværnets Operative Kommando har dette blads redaktionssekretær, fuldmægtig Brit Kristjansson, været den, der fik tingene i gang og sørget for udviklingen af websted og bestemmelser. Der er nu fuld gang i oplægning af billeder på Søværnets del af arkivet. Vel at mærke perfekte billeder rent teknisk, som kan rekvireres fra resten af Søværnet og forsvaret for den sags skyld.

Dette er naturligvis ikke en konkurrence til de ovennævnte behov for indsamling og bevarelse af billeder med videre – lige fra samtidshistoriske til de ældst bevarede. Arkivet i

SOK skal hele tiden dække de stadige behov, der er i og omkring os, for de nyeste og bedste billeder fra Søværnets hverdag.

Vi har oplevet en virkelig forbedring i kvaliteten i de tilsendte billeder – både til Søværnsorientering og til hjemmesidens præsentation af rejsebrevne fra udsendte enheder. Selv de første spæde forsøg med digitale billedskabende apparater, hvor antallet af bits ikke tillod andet end pover skærmpresentation, er nu jævnt hen afløst af brugbare billedfiler.

Men husk alle sammen, at retsgyldige billeder kun tages på »gammeldags« u-manipulerbare film – hvis man nu skulle komme ud for at skulle fotografere »beviser«.

Til sidst vil vi opfordre de, der måtte have indsendt billeder til Søværnsorientering uden at få disse igen, om at kontakte redaktionen – helst på E-mail til lesek@sok.dk eller på 89433023 begge SOK PI – så skal vi nok finde billederne og få dem sendt tilbage så hurtigt som muligt. Red

Originalbilledet er et fotografi fra tiden omkring 1900.

Billederne kan tjene som eksempler på gamle billeder der kan komme til ære og værdighed på MAB. (Læg mærke til skibsnavnene på det nederste billede.)

BOG-ANMELDELSE

Officerer og gentlemen

Nu udkommer en bog om Søofficersskolens stolte traditioner. Det er museumsinspektør Jakob Seerup på Orlogsmuseet, der har skrevet bogen »Søkadetakademiet i Oplysningstiden«. I den smukt illustrerede bog kan man læse om 1700-tallets søofficersuddannelse i København.

Om datidens uddannelse fortæller forfatteren blandt andet: »Praktiske maritime kundskaber smeltede i undervisningen sammen med humanistiske og kunstneriske dyder. Det færdige resultat blev »hele mennesker«, der var fuldenkte repræsentanter for oplysningstidens dannelsesideal«. Flere af bogens illustrationer viser således, at kadetterne var dygtige kunstnere med stor forkærlighed for at tegne de smukke sejlskibe.

»Søkadetakademiet i Oplysningstiden« er udgivet i anledning af Søofficersskolens 300-års jubilæum i 2001. »Skolen er efter Københavns Universitet den ældste højere læreranstalt i Danmark« udtaler Jakob Seerup, »Vi har valgt at markere udgivelsen i skolens traditionelle ånd, så det sker i forbindelse med den årlige juleafslutning på Søofficersskolen på Holmen«.

»SØKADETADEMIET I OPLYSNINGSTIDEN«

udgivet på forlaget Marinehistoriske Skrifter – Orlogsmuseet.
112 sider, gennemillustreret i farver. Pris kr. 150,-

Det kan godt være at nogle finder det ganske uinteressant, hvad man i ældre tid måtte have lært de officerer, der jo til sidst tabte Flåden til englænderne og aldrig rigtigt fik bygget Flåden op igen – da ikke før end ved Første Verdenskrigs begyndelse, hvor den var grunden til, at vi kunne holde os neutrale og uden for det ellers generelle og totale vanvid, denne krig repræsenterede nede i Europa.

Men den, der selv har stået som skibschef i en situation, hvor hjemmet var langt borte og situationen ej beskrevet i lærebogen – endsige bestemmelserne – han (eller hun) vil efterfølgende sende sin uddannelse en meget venlig tanke, fordi dens grundighed og alsidighed satte ham i stand til at optræde som regeringens kloge repræsentant med den perfekte løsning som resultat.

Intet andet sted end netop på et skibsdæk på et orlogsfartøj, finder man et lille stykke dansk »jord«, hvor chefen jo er landets ansvarlige repræsentant. Alle, der forlader Søofficersskolen med en eksamen, kan i teorien risikere at stå som chef for et lille stykke Danmark og fortjener derfor den allerbedste uddannelse og en så alsidig, at han eller hun forstår deres unikke ansvar – både overfor nationen, men selvfølgelig også overfor deres besætning og andre mennesker, for hvilke enheden måtte være ansvarlig.

Det er ikke for sjov, man har ofret penge på at fremme studier og udgivelse af dette værk, som nok er videnskabeligt i opgaveformulering og studiemetode, men sandelig også viser, med al ønskelig tydelighed, hvordan man skabte »hele mennesker« på den tid. Mennesker, der kunne varetage deres nærmest ubegrænsede ansvar på de lange togter – langt fra hjemmet uden kommunikation; men ikke mennesker, der var meget forskellige fra vore dages søofficerer. I dag er der alle mulige former for kommunikation til hjemmet, men der skal dog træffes hurtige og rigtige beslutninger derude, hvor vandet er vådt og verden ond.

Det er en god bog at få gode tanker af – også for andre end skibschefer.

Red.

Acquiring data underwater

The BMP 202, multi-modular underwater measuring platform is rugged, easy to use, one-man operable and can be launched from small craft, such as RIBs (rubber inflatable boats). It can solve underwater measuring problems varying from single point surveillance to vessel signature ranges and advanced area surveillance.

And as this system is unusually flexible it can be employed in extremely specialised high-speed real time acoustic, magnetic field or electrical field analyses as well as in network centric underwater warfare.

Saab Bofors Dynamics – engaged in precision

SaabTech Danmark A/S

Hvidsværmervej 127
2610 Rødovre
Telefon 44 54 06 00 Fax 44 92 35 01
etmann@saabtech-danmark.dk

SAAB

SKWS

Naval Decoy Launching System

SKWS

- 6-and 12-tube Lightweight Launchers
- Low-Pressure Deck Mounts
- Effective 360° Horizontal Coverage
- Advanced Launch Algorithms
- Fully Automated Operation
- Full Combat System Integration
- Supports all 130 mm Decoys

Supported Decoys

- Seduction Chaff Decoys
- Distraction/Confusion Chaff Decoys
- Infrared Decoys
- Dual Mode Decoys
- Offboard Active Decoys
- Torpedo Decoys

TERMA^T
www.terma.com